

Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien erot

Amanda Grundman

Tekijä Amanda Grundman	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien erot	Sivu- ja liitesivumäärä 39 + 1
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miten yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvat eroavat toisistaan. Sosiaaliturva on rajattu koskemaan seuraavia osa-alueita: työtaturmaturva, eläketurva, työttömyysturva, toimeentuloturva työkyvyttömyysaikana ja vanhempainetuudet. Tässä opinnäytetyössä palkansaajalla tarkoitetaan yksityisellä alalla vakituksessa työsuhteessa olevaa työntekijää. Yrittäjällä tarkoitetaan päätoimista yrittäjää.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu tutkimalla sosiaaliturvaan liittyvää lainsäädäntöä ja tahoja, jotka mahdollistavat sosiaaliturvan. Opinnäytetyön toinen luku koostuu teoreettisesta viitekehystä ja siinä tarkastellaan yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvan perustaa ja sen eri osa-alueita. Kolmannessa luvussa vertaillaan yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien osa-alueita laskelmilla ja esimerkeillä havainnollistaen. Lisäksi tutkitaan, millainen yrittäjän eläkevakuutus on sijoituksena koskien eläketurvaa ja vanhempainetuuksia. Viimeinen luku on pohdintaosuus, josta löytyvät johtopäätökset, tutkimuksen luotettavuus, kehittämissuhteet ja oman oppimisen arviointi.</p> <p>Palkansaajan sosiaaliturva perustuu lakisääteisiin vakuutusmaksuihin, joista suurimman osan kustantaa työnantaja ja loput palkansaaja. Yrittäjän sosiaaliturva perustuu lakisääteiseen yrittäjän eläkevakuutukseen, jonka hinta määräytyy YEL-työtulon mukaan. Työtulon asettamista koskevan ohjeistuksen mukaan sen tulee vastata sellaista palkkaa, joka koh- tuudella olisi maksettava, jos yrittäjän tilalle palkattaisiin yhtä ammattitaitoinen työntekijä tekemään vastaavaa työtä.</p> <p>Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien vertailusta ilmeni, että yrittäjän sosiaaliturva ylittää lähes palkansaajan sosiaaliturvan tasolle, kun hän vakuuttaa itsensä ohjeistuksen mukaan. Se tarkoittaa pienituloisillakin monen tuhannen euron vakuutusmaksuja vuodessa. Hyvin tienaavalla yrittäjällä on mahdollisuus valita YEL-vakuutukseen sijoittamisen ja muun sijoit- tamisen välillä. Sosiaaliturvien vertailusta kävi myös ilmi, että yrittäjän ja palkansaajan sosi- aaliturvien vähimmäistasot ovat samat.</p> <p>Palkansaajan palkkalaskelmasta ei ilmene sosiaaliturvan mahdollistavien vakuutusmaksu- jen kokonaismäärä, koska siinä esitetään vain palkasta pidätetyt vakuutusmaksut. Palkan- saajien tietoisuutta työnantajan sivukuluista voidaan lisätä niin, että palkansaajan brutto- palkka muutetaan vastaamaan summaa, joka sisältää työnantajan maksamat vakuutus- maksut.</p>	
Asiasanat Sosiaaliturva	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset	1
1.2	Opinnäytetyön rakenne ja menetelmä	2
2	Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturva	3
2.1	Sosiaaliturvan perusta	3
2.2	Työtapaturmaturva	5
2.3	Eläketurva	5
2.3.1	Työeläke	6
2.3.2	Kansaneläke ja takuueläke	9
2.4	Työttömyysturva	10
2.4.1	Työttömyysvakuutusmaksu	10
2.4.2	Oikeus työttömyysetuuteen	10
2.4.3	Työttömyysetuudet	11
2.5	Toimeentuloturva työkyvyttömyysaikana	15
2.5.1	Sairausvakuutusmaksu	15
2.5.2	Korvaus työkyvyttömyysajalta	17
2.6	Vanhempainetuudet	19
3	Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien vertailu	21
3.1	Eläketurva	21
3.2	Työttömyysturva	24
3.3	Toimeentuloturva työkyvyttömyysaikana	27
3.4	Vanhempainetuudet	27
4	Pohdinta	29
4.1	Johtopäätökset	29
4.2	Tutkimuksen luotettavuus	30
4.3	Kehittämisehdotukset	30
4.4	Opinnäytetyön ja oman oppimisen arviointi	32
	Lähteet	33
	Liitteet	40
	Liite 1. Lyhenneluettelo	40

1 Johdanto

Yrittäjä ja palkansaaja ovat oikeuksiltaan ja velvollisuuksiltaan monelta osin eri asemassa. Yrittäjällä on palkansaajaan verrattuna usein enemmän vapautta, mutta samalla hän kantaa suuremman vastuun ja riskin. Sosiaaliturvan tarkoitus on turvata ihmisille riittävä toimeentulo kaikissa elämäntilanteissa. Suomen sosiaaliturva on pääosin vakuutusperusteinen ja vakuutusmaksujen suuruudella on merkittävä vaikutus sosiaaliturvan tasoon. Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvissa on yhtäläisyyksiä, mutta niiden välillä esiintyy myös eriarvoisuutta.

Opinnäytetyön aihe on yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien erot. Aihe valikoitui omasta mielenkiinnosta, joka heräsi pienessä tilitomistossa ainoana palkansaajana työskentelemisen seurauksena. Tavoitteena on selvittää, miten yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvat eroavat toisistaan. Opinnäytetyössä tarkastellaan yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvan perustaa ja sen eri osa-alueita. Lisäksi yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvia vertaillaan eri osa-alueiden osalta ja tutkitaan, millainen yrittäjän eläkevakuutus on sijoituksena.

1.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyön pääongelma:

Miten yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvat eroavat toisistaan?

Suomessa sosiaaliturva on laaja kokonaisuus, joka muodostuu useista etuuksista, palveluista ja toimijoista. Tässä opinnäytetyössä sosiaaliturva on rajattu koskemaan alaongelmissa esitettyjä osa-alueita.

Opinnäytetyön alaongelmat:

1. Mikä on yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvan perusta?

Millaiset ovat yrittäjän ja palkansaajan

2. työtapaturmaturvat?
3. eläketurvat?
4. työttömyysturvat?
5. toimeentuloturvat työkyvyttömyysaikana?
6. vanhempainetuudet?

Palkansaaja on henkilö, joka tekee ansiotyötä työnantajan lukuun palkkaa vastaan. Työn tekeminen työnantajan lukuun tarkoittaa, että työntekijän tuottama välitön tulos kuuluu työnantajalle. Siispä työstä saatu tulos ei ole työntekijän palkkaa vaan palkasta sovitaan erikseen. (Minilex 2018.) Palkansaaja on käsitteenä rajattu koskemaan henkilöä, joka on yksityisellä alalla vakituisessa työsuhteessa, eikä kuulu Merimieseläkelain 1290/2006 piiriin.

Yrittäjä on henkilö, joka tekee ansiotyötä olematta työsuhteessa tai virka- tai muussa julkisoikeudellisessa toimosuhteessa. Yrittäjä työskentelee omaan lukuunsa. Yrittäjänä pidetään yksityistä elinkeinonharjoittajaa, avoimen yhtiön yhtiömiestä ja kommandiitti-yhtiön vastuunalaista yhtiömiestä. Osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevä osakas, joka yksin omistaa 30 prosenttia yhtiön osakepääomasta tai hänellä on yli 30 prosenttia yhtiön osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, katsotaan yrittäjäksi. (Yrittäjän eläkelaki 1272/2006.) Yrittäjä on käsitteenä rajattu koskemaan henkilöä, joka on päätoiminen yrittäjä, eli jolla ei ole yritystoiminnasta saatujen tulojen lisäksi muita ansiotuloja. Tästä opinäytetyöstä on rajattu pois yrittäjät, jotka kuuluvat Maatalousyrittäjän eläkelain 1280/2006 piiriin.

1.2 Opinnäytetyön rakenne ja menetelmä

Opinnäytetyö on toteutettu tutkimalla sosiaaliturvaan liittyvää lainsäädäntöä ja tahoja, jotka mahdollistavat sosiaaliturvan. Opinnäytetyön toinen luku koostuu teoreettisesta viitekehuksesta ja siinä tarkastellaan alaongelmissa esitettyjä osa-alueita. Kolmannessa luvussa vertaillaan yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien osa-alueita laskelmilla ja esimerkeillä havainnollistaen. Lisäksi tutkitaan, millainen yrittäjän eläkevakuutus on sijoituksena koskien eläketurvaa ja vanhempainetuuksia.

2 Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturva

Sosiaaliturvan tarkoitus on turvata ihmisille riittävä toimeentulo kaikissa elämäntilanteissa. Se muodostuu palveluista ja etuuksista, jotka mahdollistavat toimeentulon. Sosiaaliturvaan liittyvän lainsäädännön kehittämisestä vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Suomen sosiaaliturva on pääosin vakuutusperusteinen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018.) Tässä luvussa käsitellään yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvan perustaa sekä työtaturmaturvaa, eläketurvaa, työttömyysturvaa, toimeentuloturvaa työkyvyttömyyshaikana ja vanhempainetuuksia.

2.1 Sosiaaliturvan perusta

Palkansaajan sosiaaliturva perustuu lakisääteisiin vakuutusmaksuihin. Yrityksen palkatessa työntekijöitä sen on huolehdittava heidän vakuuttamisesta ja vakuutusmaksujen maksamisesta. Työnantajan lakisääteisiä vakuutuksia ja maksuja ovat työtaturma- ja ammattitautivakuutus, työeläkevakuutus, työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan sairausvakuutusmaksu. Vakuutusmaksut määräytyvät palkansaajalle maksettavan bruttopalkan perusteella ja maksuprosentit on määritelty laissa. Vakuutusmaksuista aiheutuneet kulut ovat vähennyskelpoisia työnantajayrityksen verotuksessa. Palkansaaja osallistuu työeläkevakuutuksen ja työttömyysvakuutusmaksujen kustannuksiin sekä maksaa vakuutetun sairausvakuutusmaksua. Nämä maksut ovat vähennyskelpoisia palkansaajan henkilökohtaisessa verotuksessa. (Suomen Yrittäjät ry 2018.)

Yrittäjän sosiaaliturva perustuu lakisääteiseen yrittäjän eläkevakuutukseen ja sairausvakuutusmaksuun. Näiden vakuutusmaksujen suuruus määrittää yrittäjän sosiaaliturvan tason. (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2018.) Yrittäjän eläkelaki 1272/2006 velvoittaa Suomessa asuvaa ja toimivaa yrittäjää vakuuttamaan itsensä vanhuuden, työkyvyttömyyden ja kuoleman varalta. Vakuutus on henkilökohtainen ja kattaa saman henkilön kaiken yritystoiminnan. Yrittäjänä työskentelevä on veloitettu ottamaan YEL-vakuutus hänen ollessaan 18–67-vuotias, hänen harjoitettuaan yritystoimintaa yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta ja hänen työpanoksensa arvon ollessa vähintään 7 656,26 euroa. YEL-vakuutus on otettava kuuden kuukauden kuluessa vakuuttamisen edellytysten täyttymisestä. (Yrittäjän eläkelaki.)

Eläketurvakeskus valvoo, että yrittäjä täyttää yrittäjän eläkelain mukaisen vakuuttamisvelvollisuutensa. Yrittäjän laiminlyödessä vakuutuksen ottamisen Eläketurvakeskus asettaa yrittäjälle määräajan laiminlyönnin korjaamiseksi. Jos yrittäjä ei vakuuta itseään määräajan kuluessa, Eläketurvakeskus pakkovakuuttaa yrittäjän ottamalla yrittäjän kustannuksella

eläkevakuutuksen valitsemastaan eläkelaitoksesta. Vakuutus voidaan tehdä takautuvasti enintään kuluvalle ja kolmelle sitä edeltävälle kalenterivuodelle. (Yrittäjän eläkelaki.)

YEL-vakuutuksen astuessa voimaan eläkelaitos vahvistaa yrittäjän työpanosta vastaavan työtulon. Työtulon tulee vastata sellaista palkkaa, joka kohtuudella olisi maksettava, jos yrittäjän tilalle palkattaisiin yhtä ammattitaitoinen työntekijä tekemään vastaavaa työtä. Yrittäjä voi muuttaa työtuloaan, jos hänen yritystoiminnassaan on tapahtunut muutoksia. Työtuloa ei kuitenkaan voi muuttaa takautuvasti. Vuotuista työtuloa ei vahvisteta 173 875 euroa suuremmaksi. (Yrittäjän eläkelaki.)

YEL-työtulo määrittää YEL-vakuutuksen hinnan. Vuonna 2018 alle 53-vuotiaiden ja yli 62-vuotiaiden yrittäjien YEL-vakuutusmaksu on 24,1 prosenttia työtulosta ja 53–62-vuotiaiden 25,6 prosenttia. (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2018.) Aloittavalle yrittäjälle myönnetään 22 prosentin alennus vakuutuksen hinnasta ensimmäiselle neljälle vuodelle. Yrittäjän ollessa pakkovakuutettu hänellä ei ole oikeutta alennukseen. (Yrittäjän eläkelaki.)

YEL-vakuutuksen voi maksaa yhdessä tai useassa erässä, mutta puolet vakuutuksesta on maksettava vuoden ensimmäisen puoliskon aikana. Vakuutusmaksukorosta johtuen YEL-vakuutus tulee edullisimmaksi kun sen maksaa kertamaksuna vuoden alussa. Vakuutusmaksukorko on vuoden 2018 lopussa 2,0 prosenttia ja sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa koron puolivuositain. Vakuutusmaksun teoreettinen eräpäivä on 1.7. Sitä aikaisemmin suoritettuja maksuja hyvitetään korolla ja sitä myöhemmin suoritettuihin maksuihin lisätään korko. (Työeläkelakipalvelu 2018.) YEL-vakuutusmaksu on verotuksessa kokonaan vähennyskelpoinen (Verohallinto 2018).

YEL-työtulon suuruudella on vaikutusta muun muassa yrittäjän eläkkeeseen, työttömyysturvaan, sairauspäivärahaan ja vanhempainpäivärahaan (Suomen Yrittäjät ry). Vuonna 2017 YEL-vakuutettuja yrittäjiä oli 205 000 henkilöä. Yrittäjien keskimääräinen YEL-työtulo oli 22 600 euroa, joka on hieman vähemmän kuin vuonna 2016. Miesten keskimääräinen työtulo oli 23 600 euroa ja naisten 20 600 euroa. Työtulon asettamisen ohjeistamisesta huolimatta työtulo vastaa harvoin yrittäjän verotettavaa ansiotuloa. Keskimäärin YEL-työtulo on 70 prosenttia verotettavasta tulosta. Vuonna 2017 kaikista yrittäjistä 22 prosenttia ja uusista yrittäjistä 39 prosenttia oli asettanut työtulonsa YEL:n määrittämän alarajan tuntumaan. Aloittavien yrittäjien keskuudessa itsensä alarajan tuntumaan vakuuttavien määrä on lähes kaksinkertaistunut kolmessa vuodessa. (Eläketurvakeskus 2018.)

2.2 Työtaturmaturva

Työtaturma- ja ammattitautilaki 459/2015 velvoittaa työnantajaa vakuuttamaan työntekijänsä työtaturman ja ammattitaudin varalta. Laissa on määritelty, millainen vahinkotapahtuma katsotaan työtaturmaksi tai ammattitaudin aiheuttajaksi. Laissa on myös säädetty, mitkä kulut työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen on korvattava. Jos työnantaja on kalenterivuoden aikana maksanut palkkaa yhteensä enintään 1 200 euroa, vakuuttamisvelvollisuutta ei ole. Yrittäjille vakuutus on vapaaehtoinen. (Työtaturma- ja ammattitautilaki.)

Työtaturma- ja ammattitautivakuutusten hinnat ovat yhtiökohtaisia ja ne perustuvat vapaaseen kilpailuun (Tapaturmavakuutuskeskus 2018). Vakuutusyhtiöillä tulee olla vakuutusmaksujen laskuperusteet. Ne ovat yhtiön hallituksen hyväksymiä ja niistä on käytävä ilmi, miten vakuutusmaksut määrätään. Maksuperusteissa tulee olla yksiselitteiset vakuutusmaksujen laskentakaavat ja niitä on sovellettava yhdenmukaisesti kaikkiin vakuutuksenottajiin. (Työtaturma- ja ammattitautilaki.)

Työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen hinta korreloi työntekijöille maksettujen palkkojen kanssa. Vakuutusmaksua ei pidätetä palkansaajalta, vaan työnantaja kustantaa vakuutuksen kokonaisuudessaan. Työn luonne vaikuttaa vakuutuksen hintaan; turvallisissa töissä hinta on noin 0,3-3 prosenttia maksetuista palkoista ja tapaturma-alttiissa töissä noin 5-8 prosenttia. Hyvin pienten palkkojen kohdalla vakuutuksen hinta voi prosenttiosuuden sijasta perustua vakuutusyhtiön vuositason minimimaksuun. (Fondia 2018; Suomen Palkanlaskenta Oy 2018.)

Työtaturma- ja ammattitautilain mukaan YEL-vakuutuksen omaavalla henkilöllä on oikeus vakuuttaa itsensä yrittäjätöissä sattuvien vahinkotapahtumien varalta. Lain mukaan vakuutus otetaan yhdestä vakuutusyhtiöstä niin, että sen kattavuus määrittyy yrittäjän YEL-työtulon mukaan.

2.3 Eläketurva

Eläketurva koostuu työeläkkeestä, kansaneläkkeestä ja takuueläkkeestä. Palkansaajalla työeläke kertyy ansiotulojen perusteella ja yrittäjällä YEL-työtulon perusteella. Työeläkkeet rahoitetaan työnantajan, työntekijän ja yrittäjän eläkevakuutusmaksuilla sekä työeläkevarojen sijoitustuotoilla. Lisäksi valtio osallistuu yrittäjäeläkejärjestelmän kustannuksiin. Henkilö, jonka työeläke on pieni tai olematon, saa kansaneläkettä. Takuueläkkeen tarkoitus on turvata kaikille kansaneläkettä suurempi vähimmäiseläke. Kansaneläkkeet ja takuueläk-

keet rahoitetaan valtion verovaroilla. Työeläke, kansaneläke ja takuueläke ovat verotettavaa tuloa. Eläkkeelle siirtyvän henkilön on pyydettävä eläketuloa varten oma verokortti, koska eläkkeen verotus poikkeaa muiden ansiotulojen verotuksesta koskien muun muassa vähennyksiä. Eläkkeet verotetaan progressiivisen taulukon mukaan. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018; Verohallinto 2018.)

2.3.1 Työeläke

Työntekijän eläkelain 395/2006 mukaan työnantajalla on velvollisuus järjestää ja kustantaa työntekijälleen eläketurva Suomessa tehdystä työstä ja työntekijällä on velvollisuus osallistua eläketurvansa kustantamiseen. Työnantajan tulee ottaa TyEL-vakuutus, jos työntekijä on täyttänyt 17 vuotta ja hänen kuukausiansionsa nousee vähintään 58,27 euroon. Työntekijän syntymävuosi vaikuttaa siihen, kuinka kauan hänen tulee olla vakuutettu. Vuonna 1957 tai aikaisemmin syntyneet vakuutetaan 68 ikävuoteen asti. Vuonna 1958–1961 syntyneet vakuutetaan 69 ikävuoteen asti ja vuonna 1962 tai myöhemmin syntyneet vakuutetaan 70 ikävuoteen asti. Palkansaajalla eläkettä karttuu 17 ikävuodesta lähtien 1,5 prosenttia bruttopalkasta. (Työntekijän eläkelaki.) Vuosina 2017–2025 palkansaajan ollessa 53–62-vuotias eläkettä karttuu 1,7 prosenttia (Sosiaali- ja terveysministeriö 2018). TyEL-vakuutus on otettava kuukauden kuluessa ensimmäisestä palkanmaksusta. Työnantajan on järjestettävä työntekijänsä eläketurva työeläkevakuutusyhtiössä, eläkekassassa tai eläkesäätiössä. (Työntekijän eläkelaki.) Vakuutuksen ottaminen työeläkevakuutusyhtiössä on yleisin tapa järjestää eläketurva (Fondia 2018).

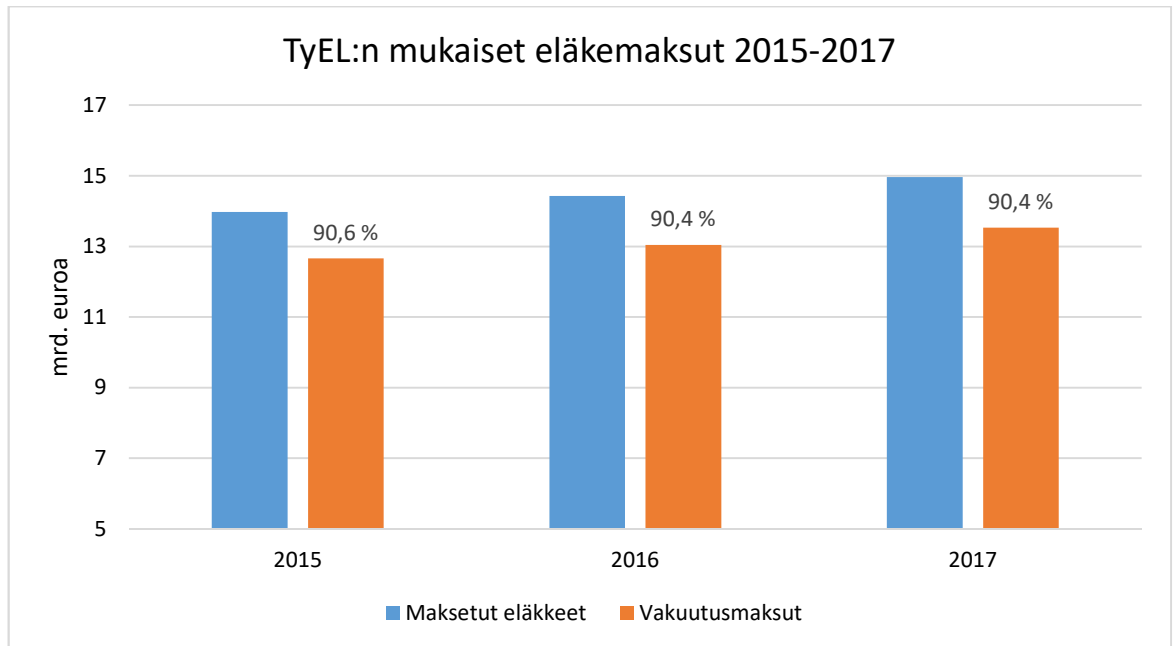
Vuonna 2018 Suomessa on viisi työeläkevakuutusyhtiötä, joista kolme on keskinäisiä vakuutusyhtiöitä ja kaksi vakuutusosakeyhtiöitä. Keskinäisen vakuutusyhtiön omistajia ovat vakuutuksen ottaneet työnantajat, vakuutetut sekä mahdollisten takuuosuuksien omistajat. Vakuutusosakeyhtiön omistajia ovat osakkeenomistajat. Työeläkevakuutusyhtiöt eivät saa harjoittaa työeläketurvan hoitamisen lisäksi muuta vakuutustoimintaa. Työeläkevakuutusyhtiön perustamiseksi yhtiön on täytettävä laissa säädetyt edellytykset ja sillä tulee olla vähintään viiden miljoonan euron peruspääoma. Lisäksi yhtiön tulee saada toimilupa valtioneuvostolta. (Työeläkevakuuttajat TELA ry 2018.)

Taulukko 1. Työeläkevakuutusmaksut vuosina 2015–2018 (Suomen Yrittäjät ry)

	2018	2017	2016	2015
TyEL-maksu	% palkoista	% palkoista	% palkoista	% palkoista
	25,3 %	25,1 %	24,0 %	24,0 %
Työntekijän osuus				
17–52-vuotiaat	6,35 %	6,15 %	5,7 %	5,7 %
53–62-vuotiaat	7,85 %	7,65 %	7,2 %	7,2 %
63–67-vuotiaat	6,35 %	6,15 %	7,2 %	7,2 %
Työnantajan osuus keskimäärin	18,95 %	18,95 %	18,3 %	18,3 %

Vuonna 2018 TyEL-maksun prosentti on 25,3. Tämä tarkoittaa, että työnantaja on velvollinen tilittämään eläkevakuutusyhtiölle summan, joka vastaa 25,3 prosenttia työntekijän bruttopalkasta. Työnantaja pidättää työntekijälleen maksamasta bruttopalkasta osan TyEL-maksua varten. Työntekijän ikä määrittää, kuinka suuri prosentti hänen bruttopalkastaan pidätetään. (taulukko 1.) Työnantajilta ja työntekijöiltä perittävistä työeläkemaksuista suurin osa käytetään kyseisenä vuonna maksettavien eläkkeiden rahoittamiseen ja loppuosa rahastoidaan (Työeläkevakuuttajat TELA ry 2018).

Viime vuosina TyEL:n mukaisten eläkkeiden kustannukset ovat kasvaneet vuosittain. Vakuutusmaksujen prosentuaalinen osuus maksetuista eläkkeistä on kuitenkin pysynyt lähes samana. (kuvio 1.) Siispä työeläkevakuutusmaksut ovat viime vuosina kasvaneet vuosittain (taulukko 1).

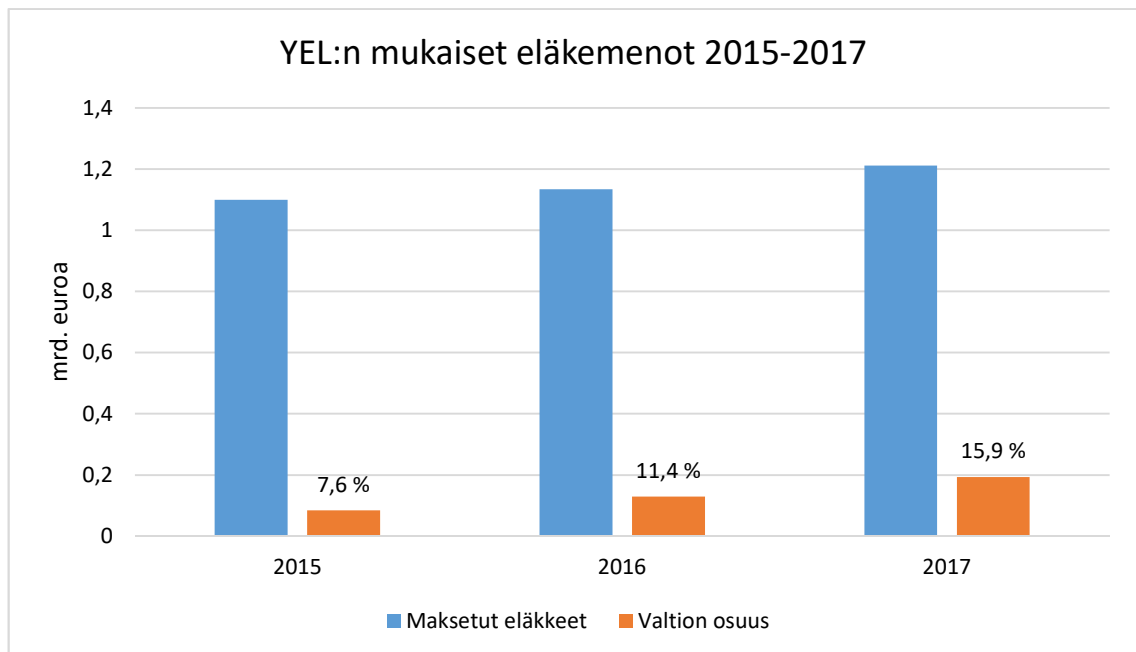
Kuvio 1. TyEL:n mukaiset eläkemaksut vuosina 2015–2017 (mukaillen Eläketurvakeskus)

Yrittäjän eläkemaksu on keskimäärin 24,1 prosenttia hänen YEL-vakuutukseen asettamastaan YEL-työtulosta. Yrittäjällä eläkettä karttuu 17 ikävuodesta lähtien 1,5 prosenttia YEL-työtulosta. Vuosina 2017–2025 yrittäjän ollessa 53–62-vuotias eläkettä karttuu 1,7 prosenttia. (Suomen Yrittäjät ry.) Yrittäjien eläkevakuutusmaksut käytetään kokonaan maksettavien eläkkeiden rahoittamiseen, eli niihin ei liity rahastointia (Työeläkevakuuttajat TELA ry 2018).

Taulukko 2. Matalan YEL-työtulon asettaneet yrittäjät vuosina 2015–2017 (mukaillen Eläketurvakeskus)

	2017	2016	2015
YEL-vakuutetut yrittäjät	204 828 hlöä	203 263 hlöä	205 121 hlöä
Työtulo alle 13 000 €/vuosi	83 604 hlöä	79 374 hlöä	78 052 hlöä
Työtulon alle 13 000 €/vuosi asettaneiden osuus	40,82 %	39,05 %	38,05 %

YEL-työtulon alle 13 000 euroon asettavien yrittäjien määrä on kasvanut viime vuosina (taulukko 2). Näin ollen yrittäjien eläkevakuutusmaksua on kertynyt vähemmän. Eläkevakuutusmaksut eivät riitä kattamaan vuotuisia eläkemenoja ja valtio kustantaa puuttuvan osuuden. (Työeläkevakuuttajat TELA ry 2018.) Siispä valtion osuus maksettavista eläkkeistä on kasvanut viime vuosina (kuvio 2).

Kuvio 2. YEL:n mukaiset eläkemenot vuosina 2015–2017 (mukaillen Eläketurvakeskus)

2.3.2 Kansaneläke ja takuueläke

Kansaneläke turvaa yrittäjän ja palkansaajan toimeentulon, kun työeläke on pieni tai olematon. Kansaneläkkeen täysi määrä on yksin asuvalla 628,85 euroa kuukaudessa. (Kela 2018.)

Jos eläkeläisen kaikki yhteenlasketut eläkkeet ennen verotusta ovat enintään 768,59 euroa kuukaudessa, takuueläke turvaa hänelle vähimmäiseläkkeen, joka on 775,27 euroa kuukaudessa (taulukko 3). Takuueläkettä pienentävät kaikki muut eläkkeet. Jos mitään muita eläketuloja ei ole, saa täyden takuueläkkeen. (Kela 2018.)

Taulukko 3. Esimerkkejä kokonaiseläkkeen määrästä vuonna 2018 (mukaillen Kela)

Yksin asuva eläkkeensaaja €/kk			
Työeläke	Kansaneläke	Takuueläke	Kokonaiseläke
0	628,85	146,42	775,27
100,00	606,60	68,67	775,27
223,99	544,60	6,68	775,27
336,13	473,52	0	839,65
400,00	456,60	0	856,60
500	406,60	0	906,60

2.4 Työttömyysturva

Työttömyysturvan tarkoitus on korvata työttömyydestä aiheutuneita taloudellisia menetyksiä ja parantaa edellytyksiä työllistyä. Työttömyysetuuksia ovat peruspäiväraha, ansiopäiväraha ja työmarkkinatuki. Työ- ja elinkeinoministeriö on määritellyt, mitä toimenpiteitä työttömältä vaaditaan työttömyysetuuksien saamiseksi. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.) Valtio, Työttömyysvakuutusrahasto ja työttömyyskassat osallistuvat työttömyysetuuksien rahoittamiseen (Kela 2018).

2.4.1 Työttömyysvakuutusmaksu

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 555/1998 velvoittaa työnantajan suorittamaan työnantajan työttömyysvakuutusmaksua ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua. Vuonna 2018 työnantajan työttömyysvakuutusmaksu on 0,65 prosenttia bruttopalkasta. Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu on 1,9 prosenttia bruttopalkasta, ja työnantaja pidättää vastaavan summan palkansaajan palkasta. Alle 17-vuotiaista ja yli 65-vuotiaista työntekijöistä ei peritä työttömyysvakuutusmaksuja. Työttömyysvakuutusmaksut suoritetaan Työttömyysvakuutusrahastolle ja niillä rahoitetaan pääasiassa palkansaajien ansiosidonnaista työttömyysturvaa (Työttömyysvakuutusrahasto 2018). Yrittäjä ei maksa työttömyysvakuutusmaksua (Suomen Palkanlaskenta Oy 2018).

2.4.2 Oikeus työttömyysetuuteen

Työttömyysetuuksiin ovat oikeutettuja 17–64-vuotiaat Suomessa asuvat työttömät työnhakijat. Työttömyysetuuden saaminen edellyttää työ- ja elinkeinotoimistoon ilmoittautumista kokoaikatyötä hakevaksi työttömäksi työnhakijaksi. Etuuden saajan tulee olla valmis ottamaan vastaan tarjottua työtä tai koulutusta sekä osallistumaan työllistämistä edistäviin palveluihin. Työnhakijaksi ilmoittautumista seuraavat viisi arkipäivää muodostavat omavastuuajan, jolta ei saa työttömyysetuutta. (Kela 2018; Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Palkansaajan jäädessä työttömäksi hän voi välittömästi ilmoittautua TE-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi ja hakea työttömyysetuutta (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018). Suomen Yrittäjien Työttömyyskassan (2018) mukaan yrittäjä voi saada työttömyyskorvausta, jos TE-toimisto katsoo yritystoiminnan loppuneen tai yrittäjän yrityksessä työllistymisen päättyneen. Vaadittavat toimenpiteet työttömyysetuuden saamiseksi riippuu yhtiömuodosta. Kun avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön purkamisesta on tehty yhtiömiesten kesken sopimus ja yrittäjä on luopunut YEL-vakuutuksestaan, yritystoiminta voidaan katsoa päättyneeksi. Osakeyhtiössä työskentelevän yrittäjän on pystyttävä todistamaan, että

- yritys on myyty/asetettu konkurssiin/asetettu selvitystilaan
- YEL-vakuutus on lakkautettu
- verohallinnolle on jätetty ilmoitus yrityksen poistamiseksi ennakkoperintärekisteristä
- verohallinnolle on jätetty ilmoitus yrityksen poistamiseksi työnantajarekisteristä
- verohallinnolle on jätetty ilmoitus yrityksen poistamiseksi/keskeyttämiseksi arvonlisäverovelvollisten rekisteristä

Kun yksityinen elinkeinonharjoittaja toimittaa TE-toimistolle luotettavat todisteet siitä, että toimintaa ei jatketa, eikä YEL-vakuutus ole enää voimassa, yritystoiminta voidaan katsoa päättyneeksi.

Yrittäjän työskentelyn yrityksessä voidaan myös katsoa päättyneen, jos

- henkilön työkyky on alentunut merkittävästi ja pysyvästi
- henkilö on palkansaajaan rinnastettavassa asemassa ja toimeksiantosuhde on päättynyt
- yritystoiminta on kausiluonteista ja toimintakausi on päättynyt

2.4.3 Työttömyysetuudet

Peruspäivärahan saaminen edellyttää, että työssäoloehto täyttyy. Työssäoloehdon täyttää palkansaaja, joka työttömyyttä edeltäneen 28 kuukauden aikana on työskennellyt vähintään 18 tuntia viikossa 26 viikon ajan. Työstä suoritettuna palkan on pitänyt olla työehtosopimuksen mukainen tai vähintään 1 189 euroa kuukaudessa työehtosopimuksen puuttessa. Yrittäjä, joka edeltävän neljän vuoden aikana on työskennellyt vähintään 15 kuukautta yrittäjänä ja jonka YEL-työtulo on ollut vähintään 12 576 euroa, täyttää työssäoloehdon. Ehdossa huomioidaan yritystoiminta, joka on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään neljä kuukautta. (Kela 2018.)

Peruspäivärahan suuruus on työttömyyttä edeltävistä ansioista riippumatta 32,40 euroa/päivä. Pääomatuloilla ei ole vaikutusta peruspäivärahan määrään. Peruspäivärahaa maksetaan viideltä päivästä viikossa arkipyhät mukaan lukien. Ikääntyviä työttömiä lukuun ottamatta päivärahan enimmäiskesto on 400 päivää. Työttömille, jotka ennen työttömyyden alkamista ovat työskennelleet alle kolme vuotta, maksetaan peruspäivärahaa enimmillään 300 päivää. Viiden arkipäivän omavastuu-aika kuuluu kunkin enimmäismaksuajan alkuun, mutta se otetaan enintään kerran vuodessa. (Kela 2018.)

Jos työttömyysetuuden saaja on työttömyyskassan jäsen ja työssäoloehto on täyttynyt jäsenyyden aikana, on hän oikeutettu ansiopäivärahaan. Ansiopäiväraha muodostuu perusosasta ja ansio-osasta. Perusosa on Kelan maksama peruspäiväraha. Palkansaajalla työttömyyttä edeltänyt ansiotulo, josta on vähennetty lomarahat ja -korvaukset sekä lakisääteisiä vakuutusmaksuja 4,48 prosentin edestä, määrittää ansio-osan suuruuden. Yrittäjän liittyessä työttömyyskassaan hän valitsee työtulon, jonka perusteella jäsenyyden hinta ja ansiosidonnaisen päiväraha määrittyy. Työttömyyskassan jäsenyyteen liittyvä työtulo voi olla korkeintaan yhtä suuri kuin YEL-vakuutuksen työtulo. (Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018.) Työttömyyskassan jäsenmaksu on vähennyskelpoinen yrittäjän ja palkansaajan henkilökohtaisessa verotuksessa (Verohallinto 2018).

Suomessa on 24 palkansaajien työttömyyskassaa. Niitä rahoittavat valtio, kassojen jäsenet sekä Työttömyysvakuutusrahasto. Palkansaajan ansiopäivärahasta valtio kustantaa peruspäivärahaa vastaavan määrän, työttömyyskassa 5,5 prosenttia ja loput Työttömyysvakuutusrahasto. Näin ollen kassaan kuulumattomat palkansaajat rahoittavat työttömyysvakuutusmaksujen muodossa kassaan kuuluvien ansiopäivärahaa. (Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018.)

Taulukko 4. Palkansaajien työttömyyskassojen jäsenmaksujen keskiarvot tuloluokittain (mukaiillen Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018)

	Palkka 1 000 €/kk	Palkka 2 000 €/kk	Palkka 3 000 €/kk	Palkka 4 000 €/kk
Jäsenmaksu/vuosi	79 €	105 €	130 €	156 €
Jäsenmaksun osuus palkasta	7,9 %	5,3 %	4,3 %	3,9 %

Palkansaajien työttömyyskassoista 14:n jäsenmaksu on riippumaton jäsenen ansiotuloista. Siispä näiden kassojen jäsenen, joka tienaa 1 000 euroa kuukaudessa, jäsenmaksu on samansuuruinen kuin 4 000 euroa kuukaudessa tienavaan jäsenmaksu. (Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018.) Jäsenmaksujen keskiarvoista näkee, että pienipalkkainen maksaa suhteessa suurempaa jäsenmaksua kuin suuripalkkainen (taulukko 4).

Suomessa toimii 2 yrittäjien työttömyyskassa. Yrittäjän ansiopäivärahasta valtio maksaa peruspäivärahaosuuden ja työttömyyskassa loput. Työttömyysvakuutusrahasto ei siis ra-

hoita yrittäjien työttömyyskassoja ja siksi niiden jäsenmaksut ovat huomattavasti suuremmat kuin palkansaajien. (Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018.) Yrittäjän asettaman työtulon kasvaessa jäsenmaksu kasvaa suhteessa (taulukko 5).

Taulukko 5. Yrittäjien työttömyyskassojen jäsenmaksujen keskiarvot työtuloluokittain (muokailen Ammatinharjoittajien ja yrittäjien työttömyyskassa 2018; Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa 2018)

	Työtulo 1 048 €/kk	Työtulo 2 000 €/kk	Työtulo 3 000 €/kk	Työtulo 4 000 €/kk
Jäsenmaksu/vuosi	166 €	457 €	738 €	1 037
Jäsenmaksun osuus työtulosta	15,8 %	22,9 %	24,6 %	25,9 %

*Työttömyyskassan jäsenen alin hyväksytty työtulo

Ansiopäivärahan tai peruspäivärahan enimmäisajan täytyttyä tai tapauksessa, jossa työsäo-alue ei täyty, työtön voi hakea työmarkkinatukea. Sen määrään vaikuttavat pääomatulot, vanhempien tulot ja muut sosiaalietuudet. Työttömällä, joka ei asu vanhemmillaan ja jolla ei ole mitään muita tuloja, työmarkkinatuki on samansuuruinen kuin peruspäiväraha. Sitä maksetaan viideltä päivästä viikossa arkipyhät mukaan lukien. Työmarkkinatuen omavastuu-aika on viisi arkipäivää ja se otetaan vain kerran. Omavastuu-aikaa ei oteta hakijan siirtyessä peruspäivärahan piiristä suoraan työmarkkinatuella. Työmarkkinatuen enimmäisaikaa ei ole määritetty. (Kela 2018.)

Työttömyysetuudet ovat veronalaista tuloa ja niitä verotetaan tiukemmin kuin ansiotuloja. Jos ansiopäivärahan saaja ei toimita työttömyyskassaan verokorttia tai toimittaa palkkaa varten annetun muutosverokortin, etuudesta pidätetään 25 prosenttia tai enemmän. Etuudesta voidaan pidättää alle 25 prosenttia vain, jos etuuden saaja toimittaa etuutta varten annetun muutosverokortin. Peruspäivärahasta ja työmarkkinatuesta Kela pidättää 20 prosenttia. (Kela 2018; Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Laki työttömyysturvan aktiivimallista astui voimaan 1.1.2018. Aktiivimalli edellyttää määritettyä aktiivisuutta täysimääräisen työttömyysetuuden saamiseksi. Työhakijan tulee tarkastelujakson, joka koostuu 65:stä työttömyysetuuden maksupäivästä, aikana täyttää aktiivisuusedellytys saadakseen tarkastelujaksoa seuraavilta 65 maksupäivältä täysimääräinen työttömyysetuus. Aktiivisuusedellytyksen jäädessä täyttymättä työttömyysetuus pienenee seuraavan tarkastelujakson ajaksi 4,65 prosenttia, joka vastaa yhtä korvauksetonta päivää kuukaudessa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Aktiivisuusedellytyksen täyttämiseksi työttömän tulee joko tehdä 18 tuntia TES:n mukaan maksettavaa palkkatyötä, ansaita yritystoiminnassa 241 euroa, tai osallistua viiden päivän ajan TE-toimiston työllistämistä edistäviin palveluihin. Kunkin vaihtoehdon kriteerit on täytettävä kokonaisuudessaan eli aktiivisuusedellytystä ei voi täyttää vaihtoehtoja yhdistelemällä. Aktiivisuutta seuraa työttömyysetuuden maksaja eli Kela tai työttömyyskassa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Kun työttömyysaikana vastaanottaa osa-aikatyön tai keikkatyön, työttömyysetuus sovitellaan yhteen tulojen kanssa. Soviteltu työttömyysetuus maksetaan 4 viikon välein tai kalenterikuukausittain ja kausi muodostaa sovittelujakson. Soviteltua työttömyysetua voi saada, jos

- tilapäinen kokoaikatyö kestää enintään 2 viikkoa
- osa-aikatyön sovittelujakson työaika on enintään 80 prosenttia kokoaikatyön ajasta
- työaika on lyhennetty lomautuksesta johtuen
- työllistyminen päätoimisessa yritystoiminnassa kestää enintään 2 viikkoa

Tilapäisessä, ehdot täyttävässä työssä saa tienata bruttona 300 euroa kuukauden sovittelujakson aikana ilman, että työttömyysetuuden määrä pienenee. Tätä kutsutaan suojaosaksi. Sovittelujakson ollessa 4 viikkoa suojaosa on 279 euroa. Suojaosan ylittävä ansiotulo pienentää työttömyysetuutta; jokainen suojaosan ylittävä tienattu euro vähentää työttömyysetuutta 50 sentillä. Tapauksessa, jossa henkilö lomautetaan vähintään yhdeksi kokonaiseksi päiväksi viikossa, työttömyysetuutta ei sovitella, vaan se maksetaan täytenä lomautuspäiviltä. (Kela 2018.)

Saadakseen soviteltua työttömyysetuutta palkansaaja voi työskennellä kokoaikaisesti ja yrittäjä päätoimisesti yhtäjaksoisesti enintään kaksi viikkoa. Yrittäjä voi esimerkiksi saada lyhyen toimeksiannon. Toimeksiantojen välissä on oltava vähintään yksi työtön päivä ja välissä toimeksiannon on vaihduttava toiseen. Palkansaajan kokoaikaisen ja yrittäjän päätoimisen yli kaksi viikkoa kestävä työn vastaanottamisen seurauksena työttömyysetuus on lakkautettava heti työn alkamisesta lähtien. (Kela 2018; Omapaja Oy 2018.)

Työttömän aloittaessa yritystoiminnan työttömyysaikanaan, hän voi valita hakeeko hän työttömyysetuutta vai starttirahaa. Työttömyysetuutta maksetaan yrittäjyyden ensimmäisen neljän kuukauden ajalta. Jos yritystoiminnasta saa tuloja, työttömyysetuus maksetaan soviteltuna. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Starttiraha on aloittavan yrittäjän tuki, jonka tarkoitus on madaltaa kynnystä ryhtyä yrittäjäksi ja sitä kautta edistää työllistymistä. Se turvaa toimeentulon yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen ajalta. Starttirahaa myönnetään puoleksi vuodeksi kerrallaan ja enimmillään yhden vuoden ajan. Sen suuruus vastaa peruspäivärahaa, eli päivältä maksetaan 32,40 euroa. Starttirahaa voi saada enintään viitenä päivänä viikossa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Starttirahan saaminen edellyttää, että henkilö ryhtyy päätoimiseksi yrittäjäksi. Lisäksi starttirahan myöntämiseksi vaaditaan, että yritystoiminnassa on potentiaalia kannattavuuteen ja jatkuvuuteen, että tuen tarve on todellinen ja että yritystoiminta aloitetaan vasta tuen myöntämisen jälkeen. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

2.5 Toimeentuloturva työkyvyttömyysaikana

Yrittäjän ja palkansaajan joutuessa työkyvyttömäksi hän on oikeutettu korvaukseen työkyvyttömyyden ajalta. Palkansaajan korvaus koostuu työnantajan maksamasta palkasta ja Kelan maksamasta sairauspäivärahasta. Yrittäjän korvaus koostuu sairauspäivärahasta. Valtio perii työnantajalta, työntekijältä ja yrittäjältä sairausvakuutusmaksua sairauspäivärahojen rahoittamiseksi.

2.5.1 Sairausvakuutusmaksu

Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 771/2016 velvoittaa työnantajaa maksamaan työnantajan sairausvakuutusmaksun 16–67 vuotiaista työntekijöistä. Työnantajan sairausvakuutusmaksun perusteena on työntekijöille maksettavat palkat. Osakeyhtiö, josta yrittäjä nostaa palkkaa, maksaa työnantajan sairausvakuutusmaksua myös yrittäjän palkasta. Vuonna 2018 maksu on 0,86 prosenttia ennakonpidätyksen alaisista palkoista (Suomen Yrittäjät ry 2018). Maksu tilitetään Verohallinnolle ennakonpidätyksen maksamisen yhteydessä (Verohallinto 2018).

Sairausvakuutuslaki 1224/2004 velvoittaa 16–67 vuotiaista palkansaajaa ja yrittäjää maksamaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun. Se muodostuu sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta ja sairausvakuutuksen päivärahamaksusta.

Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu peritään kaikilta vakuutetuilta iästä riippumatta. Palkansaajilla sen perusteena on kunnallisverotuksen verotettava tulo ja yrittäjillä YEL-työtulo. Vuonna 2018 vakuutetun sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on 0,00 prosenttia. Sairausvakuutuksen päivärahamaksu peritään 16–67-vuotiailta palkansaajilta ja yrittäjiltä. Vuodessa vähintään 14 020 euroa tienaaavan palkansaajan sairausvakuutuksen

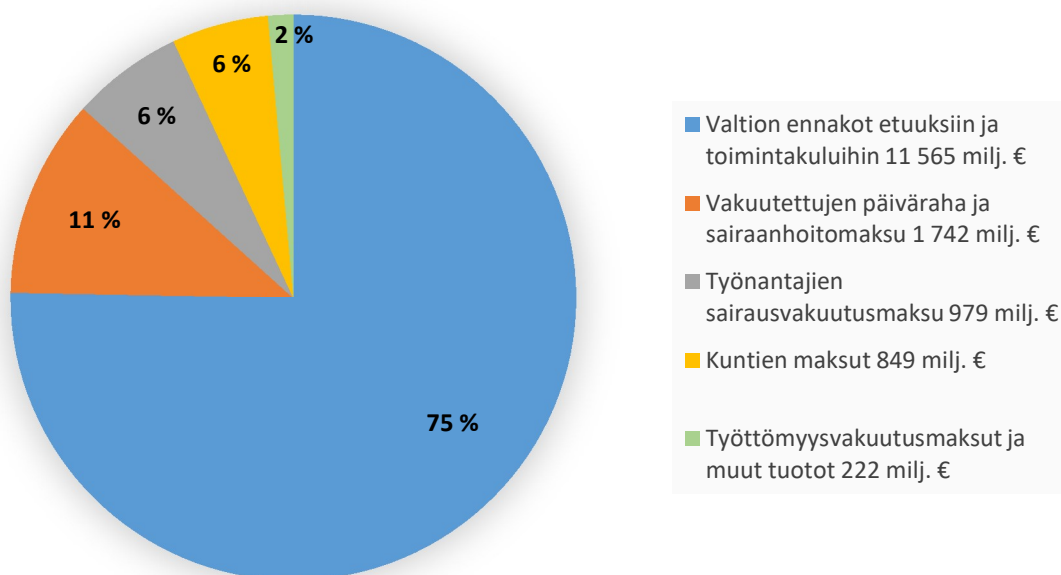
päivärahamaksu on 1,53 prosenttia verotettavasta tulosta. Sitä vähemmän tienaavalta palkansaajalta maksua ei peritä. Yrittäjän, jonka YEL-työtulo on vähintään 14 020 euroa, sairausvakuutuksen päivärahamaksu on 1,53 prosenttia ja lisärahoitusosuus 0,17 prosenttia; eli yhteensä 1,70 prosenttia YEL-työtulosta. Jos yrittäjän asettama YEL-työtulo on alle 14 020 euroa, häneltä peritään pelkkä lisärahoitusosuus. Työkyvyttömyyden sattuessa yrittäjä on oikeutettu sairauspäivärahaan palkansaajaa aikaisemmin ja lisärahoitusosuudella rahoitetaan siitä syntyneitä kuluja. Yrittäjän ja palkansaajan sairausvakuutusmaksut sisältyvät ennakonpidätysprosenttiin, eli ne vaikuttavat veroprosentin suuruuteen. (Verohallinto 2018.)

Taulukko 6. Sairausvakuutusmaksut vuonna 2017 ja 2018 (mukailten Veronmaksajain Keskusliitto ry)

	2018	2017
Työnantaja	0,86 %	1,08 %
Palkansaaja	1,53 %	1,58 %
Yrittäjä	1,70 %	1,64 %

Vuonna 2018 työnantajan ja palkansaajan sairausvakuutusmaksut pienenevät hieman edellisvuodesta ja yrittäjän sairausvakuutusmaksu suureni (taulukko 6).

Kelan rahoitus 2017 (15,4 mrd. €)

Kuvio 3. Kelan rahoitus vuonna 2017 (mukailten Kela)

Sairausvakuutusmaksuilla rahoitetaan Kelan toimintaa. Vuonna 2017 Kelan kokonaisrahoituksesta sairausvakuutusmaksujen osuus oli 17 prosenttia. (kuvio 3.)

2.5.2 Korvaus työkyvyttömyysajalta

Työsopimuslain 55/2001 mukaan työntekijän joutuessa työkyvyttömäksi sairaudesta tai vammasta johtuen, on hänellä oikeus sairausajan palkkaan. Työnantaja on velvoitettu maksamaan yli kuukauden töissä olleille työntekijöille täyttä palkkaa sairastumispäivän ja sitä seuraavan yhdeksän arkipäivän ajan. Tämä aika muodostaa omavastuuajan, jolta työnantaja tai työntekijä ei saa valtion tukea. Alle kuukauden töissä olleille maksetaan puolta palkkaa. Työnantajan pyytäessä työntekijällä on velvollisuus esittää luotettava selvitys työkyvyttömyydestään. Työntekijä menettää oikeutensa sairausajan palkkaan tapauksessa, jossa hän itse on tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudellaan aiheuttanut työkyvyttömyytensä. (Työsopimuslaki.)

Jos työkyvyttömyys rajoittuu vain työntekijän varsinaiseen työhön, voi työnantaja määrätä hänet toisiin työsopimuksessa oleviin tehtäviin. Nämä tehtävät eivät kuitenkaan voi olla luonteeltaan sellaisia, joiden suorittaminen vaarantaisi työntekijän tervehtymistä ja työkyvyn palautumista. Sairauslomalla ollessaan työntekijällä on lojaliteettivelvollisuus työnantajaa kohtaan, mikä tarkoittaa, ettei työntekijä saa tahallisesti estää itseään parantumasta. Jos työntekijän työkyvyttömyys jatkuu omavastuuajaa kauemmin, on hänellä oikeus hakea sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa Kelasta. Useissa työehtosopimuksissa sairausajan palkka on huomattavasti pidempi kuin laissa on säädetty. Näissä tapauksissa työnantajan palkanmaksuvelvoite jatkuu omavastuuajan jälkeen ja Kela maksaa sairauspäivärahan työnantajalle. Sairausajan palkan ollessa sairauspäivärahaa pienempi Kela maksaa työntekijälle erotuksen. (Lakivälitys Oy 2018; Minilex 2018.)

Sairauspäiväraha korvaa työkyvyttömyydestä johtuvaa, alle vuoden kestävää ansionmenetystä. Tavallisella A-lääkärintodistuksella sairauspäivärahaa voi saada enintään 60 arkipäivää. Sen jälkeen tarvitaan yksityiskohtainen selvitys potilaan työkyvyttömyydestä. Sairauspäivärahaa maksetaan maanantaista lauantaihin arkipäiviä lukuun ottamatta. Sairauspäivärahaa voi saada enintään 300 päivärahanpäivän täyttymistä edeltäneen kuukauden loppuun. Jos työkyvyttömyyden syy pysyy samana ja enimmäisaika on täytynyt, sairauspäiväraha myönnetään uudelleen vasta kun työntekijä on ollut työkykyinen vuoden ajan. Yhtäjaksoisen 30 päivää kestävänsä työskentelyn jälkeen sairauspäivärahaa voi kuitenkin saada 50 lisäpäivältä. Sairastuttaessa uuteen sairauteen sairauspäivärahaa on mahdollista saada heti enimmäisajan täyttymisen jälkeen. (Kela 2018.)

Verotuksessa todetut työtulot määrittävät sairauspäivärahan suuruuden. Palkansaajalla työtulo on ansiotulo, josta on vähennetty verotuksessa hyväksytyt vähennykset. Työtulon ollessa alle 1426 euroa sairauspäivärahaa maksetaan vähimmäismäärä 24,62 euroa/päivä. Jos työtulo on 1426 euroa tai enemmän ja vähemmän kuin 10 543 euroa, sairauspäivärahaa maksetaan alle vähimmäismäärän siihen asti kun työkyvyttömyyden alkamisesta on kulunut 55 kalenteripäivää. Tämän jälkeen maksetaan vähimmäismäärä. Muut lakisääteiset etuudet vaikuttavat sairauspäivärahan suuruuteen. Sairauspäivärahan veroprosentti on yleensä sama kuin ansioveroprosentti, kuitenkin vähintään 25 prosenttia. Etuudesta voidaan pidättää alle 25 prosenttia vain, jos etuuden saaja toimittaa etuutta varten annetun muutosverokortin. (Kela 2018.)

Työntekijä, joka ei ole täysin työkyvytön, voi saada osasairauspäivärahaa. Sen tarkoitus on tukea työntekijän pysymistä työelämässä ja paluuta kokoaikaiseen työhön. Osa-aikatyön toteuttaminen on työnantajan ja työntekijän välinen vapaaehtoinen järjestely. Työajan on vähennyttävä 40–60 prosenttiin aiemmasta, eikä työskentely saa vaarantaa terveyttä tai toipumista. Osa-aikatyöstä sopimiseen tarvitaan olosuhteet tuntevan lääkärin hyväksyntä. Osa-aikatyön tulee olla yhtäjaksoisesti vähintään 12 arkipäivän pituinen, lauantait mukaan lukien. Osasairauspäivärahaa maksetaan enintään 120 arkipäivältä. Enimmäisaajan täytyttyä osasairauspäivärahan saamista koskevat edellytykset ovat samat kuin sairauspäivärahan. Jos osa-aikatyöstä sovitaan heti työkyvyttömyyden sattumisen yhteydessä, työntekijän on oltava omavastuuajan kokonaan pois työstä. Omavastuuajaa ei ole tapauksessa, jossa osasairauspäiväraha maksetaan välittömästi sairauspäivärahan jälkeen. Osasairauspäivärahaa voi saada silloinkin kun sairauspäivärahan enimmäisaika on täyttynyt. Osasairauspäivärahan on puolen sairauspäivärahan suuruinen. Työnantajan maksaessa työntekijälle osa-aikatyöstä kokopäivätyön palkkaa, osasairauspäiväraha maksetaan työnantajalle. Muussa tapauksessa se maksetaan työntekijälle. Osasairauspäivärahan veroprosentti on yleensä sama kuin ansioveroprosentti. (Kela 2018.)

Yrittäjä on työkyvyttömyyden sattuessa oikeutettu Kelan maksamaan sairauspäivärahaan. Vuoden 2018 alusta lähtien omavastuuajaksi YEL-vakuutetuilla on yksi arkipäivä. Omavastuuajaksi on yksi arkipäivä tapauksessa, jossa samasta syystä johtuva työkyvyttömyys alkaa 30 päivän sisällä edellisen sairauspäivärahan maksamisesta ja edellisen työkyvyttömyysjakson pituus on ollut vähintään 10 arkipäivää. Sairauspäiväraha määräytyy YEL-vakuutuksen työtulon mukaan. Yrittäjän sairauspäivärahan vähimmäismäärä, maksuaika, verotus ja oikeus osasairauspäivärahaan ovat samat kuin palkansaajalla. (Suomen Yrittäjät ry 2018.)

2.6 Vanhempainetuudet

Vanhempainpäivärahasi kutsutaan etuuksia, joilla Kela tukee lapsiperheitä. Vanhempainpäivärahaetuuksia ovat äitiysraha, erityisäitiysraha, isyysraha ja vanhempainraha. Ne ovat verotettavaa tuloa ja niiden ennakonpidätys on yleensä sama kuin palkan veroprosentti. Vanhempainpäivärahaa maksetaan maanantaista lauantaihin arkipyhät lukuun ottamatta. (Kela 2018.)

Kaikkien vanhempainpäivärahaetuuksien määrät lasketaan samalla tavalla. Palkansaajilla vanhempainpäivärahojen määrän laskentaperusteena käytetään edellisenä vuonna verotuksessa vahvistettuja työtuloja, joista on vähennetty tulon hankkimisesta aiheutuneet kustannukset. Yrittäjän vanhempainpäivärahojen määrän laskentaperusteena käytetään työtuloja, jotka määräytyvät edellisenä vuonna verotuksessa todetun YEL-työtulon mukaan. Vuonna 2018 alkavissa päivärahoissa perusteena on vuoden 2016 työtulot. Vanhempainpäivärahan suuruus on keskimäärin 70 prosenttia tuloista. Tulojen määrällä on vaikutusta prosenttiosuuteen; tulojen kasvaessa prosenttiosuus pienenee. Jos laskentaperusteena olevat työtulot ovat enintään 10 562 euroa, maksetaan vähimmäispäiväraha, joka on 24,64 euroa arkipäivältä. Tapauksessa, jossa tulot ovat vuositasolla kasvaneet 20 prosenttia tai enemmän, vanhempainpäivärahat voivat määräytyä niiden saamista edeltävien 6 kuukauden työtulojen mukaan. (Kela 2018.)

Työskentely arkipäivisin vaikuttaa vanhempainpäivärahan määrään. Työskentelypäiviltä Kela maksaa vähimmäispäivärahan riippumatta työstä saatujen tulojen suuruudesta. Isyysvapaalla isyysrahaa ei makseta ollenkaan arkipäiviltä, joiden aikana on työskennelty. Sunnuntaisin ja arkipyhinä työskentely ei vaikuta minkään vanhempainpäivärahaetuuden saamiseen. (Kela 2018.)

Äitiysvapaa alkaa 30–50 arkipäivää ennen lapsen laskettua syntymäaika. Tuleva äiti saa itse valita äitiysvapaan aloittamisen ajankohdan. Äitiysvapaan alkaessa Kelalta saa äitiysrahaa 105 arkipäivän, eli noin 4 kuukauden ajan. Ensimmäisiltä 56 arkipäivältä maksetaan korotettua äitiysrahaa henkilöille, joiden laskentaperusteena olevat työtulot ovat vähintään 8 216 euroa. Korotetun äitiysrahan suuruus on enintään 90 prosenttia tuloista. Lapsen syntyessä ennenaikaisesti äitiysrahaa saa syntymisen jälkeisestä arkipäivästä lähtien. Äitiysrahakauden aikaistumisesta huolimatta sen pituus pysyy 105 arkipäivässä, mutta äitiysvapaan jälkeen maksettavan vanhempainrahan kausi pitenee. (Kela 2018.)

Erityisäitiysrahaa on mahdollista saada, jos raskauden aikana joutuu olemaan poissa työstä ennen varsinaisen äitiysvapaan alkamista. Sitä myönnetään, jos työtehtävien suorittaminen vaarantaisi raskauden. Erityisäitiysrahaa maksetaan äitiysrahakauden alkamiseen saakka, eikä se vähennä äitiysrahan määrää. Erityisäitiysraha on samansuuruinen kuin äitiysraha. (Kela 2018.)

Äitiysvapaan jälkeen kumpikin vanhempi voi pitää vanhempainvapaata. Kela maksaa vanhempainrahaa 158 arkipäivän ajan. Vanhempainrahan päättyessä lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen. Jos lapsi on syntynyt ennen äitiysrahan alkamista, vanhempainrahaa maksetaan 158 arkipäivän jälkeen ajalta, joka kattaa äitiysrahakauden aikaistumisen. Vanhempainrahan maksaminen loppuu ennen 158 arkipäivän täyttymistä, jos perheeseen syntyy uusi lapsi, josta vanhempi saa äitiys- tai isyysrahaa. Vanhempainrahakausi voidaan jakaa vanhempien kesken. Vaihtoehtoisesti toinen vanhemmista voi käyttää vanhempainvapaan kokonaisuudessaan. Vain toinen vanhempi voi olla vanhempainvapaalla kerrallaan, lukuun ottamatta perheitä, joissa lapsia on saatu yhdellä kertaa useita. Vanhempainrahakausi voidaan jakaa enintään kahteen jaksoon kummankin vanhemman osalta. (Kela 2018.)

Isyysvapaa on enimmillään 54 arkipäivän pituinen ja Kela maksaa isyysrahaa sen ajalta. Sinä aikana kun äiti saa äitiys- tai vanhempainrahaa, isä voi käyttää 1-18 arkipäivää isyysvapaastaan. Jäljelle jäävät isyysvapaapäivät ovat käytettävissä vasta vanhempainrahakauden jälkeen. Isyysvapaan voi aloittaa vauvan syntyessä, mutta sen voi myös käyttää kokonaisuudessaan vasta vanhempainrahakauden loputtua. Isyysvapaapäivät tulee pitää lapsen toiseen syntymäpäivään mennessä tai kahden vuoden kuluessa siitä, kun adoptiolapsesta on tullut perheenjäsen. Äidin kanssa samanaikaisesti pidettävä isyysvapaa voidaan jakaa enintään 4 jaksoon ja vanhempainrahakauden jälkeinen kahteen. Jaksojen täytyttyä isyysvapaat on käytetty riippumatta käytettyjen päivien määrästä. (Kela 2018.)

3 Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien vertailu

Tässä luvussa vertaillaan yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien osa-alueita laskelmilla ja esimerkeillä havainnollistaen. Laskelmissa esimerkkinä on käytetty 30 000 euron ansiotuloa, koska se kuuluu yleisimpiin ansioluokkiin (Tilastokeskus 2018). Lisäksi tutkitaan, millainen yrittäjän eläkevakuutus on sijoituksena koskien eläketurvaa ja vanhempainetuuksia. Esimerkeissä etuudet esitetään bruttona, ellei muuta ilmoiteta. Työtaturmaturvaa ei käsitellä tässä luvussa, koska työtaturmat ovat tapauskohtaisia eikä työtaturmavakuutukseen liity etuuksia, joita voisi vertailla.

3.1 Eläketurva

Palkansaajan eläketurvan taso perustuu ansiotulojen mukaan määräytyvään TyEL-vakuutusmaksuun, jonka kustannuksiin osallistuvat työnantaja ja palkansaaja. Yrittäjän eläketurvan taso perustuu YEL-vakuutusmaksuun. Sekä yrittäjällä että palkansaajalla Kelan maksama vähimmäiseläke on noin 775 euroa kuukaudessa.

Taulukko 7. Yrittäjän ja palkansaajan eläkkeiden vertailu (Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö ELO 2018; TyEL)

	Eläkevakuutusmaksu/kk	Eläkkeen määrä 50 vuoden päästä
Palkansaaja*	158,75 €	n. 1 635€/kk
Yrittäjä	158,75 €	n. 775 €/kk

* Syntymävuosi 2000, palkka 2 500 €/kk (sisältäen lomarahat)

Jos yrittäjä maksaisi YEL-vakuutusmaksua kuukaudessa saman verran kuin 2 500 euroa kuukaudessa tienavaan palkansaajan palkasta pidätetään eläkevakuutusmaksua, hänen eläkkeensä olisi 50 vuoden päästä noin 775 euroa kuukaudessa ja se sisältäisi työeläkettä, takuueläkettä ja kansaneläkettä. Palkansaajan eläke olisi noin 1 635 euroa kuukaudessa ja se olisi työeläkettä. (taulukko 7.)

Jotta henkilön palkkaaminen olisi kannattavaa, hänen tuottavuutensa tulee kattaa työnantajan sivukulut. Näin ollen on huomioitava eläkevakuutusmaksu, joka kokonaisuudessaan maksetaan palkansaajasta.

Taulukko 8. Yrittäjän ja palkansaajan eläkkeiden vertailu (Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö ELO 2018; TyEL)

	Eläkevakuutusmaksu/kk	Eläkkeen määrä 50 vuoden päästä
Työnantaja	473,75 €	
Palkansaaja*	158,75 €	n. 1 635 €/kk
Yhteensä	632,50 €	
Yrittäjä	632,50 €	n. 1 717 €/kk

* Syntymävuosi 2000, palkka 2 500 €/kk (sisältäen lomarahat)

Palkansaajan palkan ollessa 2 500 euroa kuukaudessa hänestä maksetaan eläkevakuutusmaksua yhteensä 632,50 euroa kuukaudessa. Hänen eläkkeensä olisi 50 vuoden päästä 1 635 euroa kuukaudessa. Jos yrittäjä maksaisi YEL-vakuutusmaksua 632,50 euroa kuukaudessa, hänen eläkkeensä olisi 50 vuoden päästä 1 717 euroa kuukaudessa. (taulukko 8.)

YEL-työtulolla on vaikutusta yrittäjän sosiaaliturvan moneen osa-alueeseen. Kaikki yrittäjät eivät joudu työkyvyttömiksi, työttömiksi tai hanki lapsia, mutta kaikki kuitenkin jäävät jossain vaiheessa eläkkeelle. Yrittäjä saa itse asettaa YEL-työtulonsa haluamalleen tasolle, mutta työnantajan ja palkansaajan on maksettava eläkevakuutusmaksua laissa määriteltyjen prosenttien mukaan. Seuraavassa tarkastellaan eläkesäästämisen näkökulmasta YEL-työtulon nostamisen kannattavuutta, kun vaihtoehtona on rahan säästäminen tai sijoittaminen. Tässä laskelmassa huomioidaan verotus ja sen yksinkertaistamiseksi oletetaan, että esimerkin yrittäjä on yksityinen elinkeinonharjoittaja.

Taulukko 9. Yrittäjän YEL-työtulon nostamisen vaikutus eläkkeeseen ja veroihin (Kela 2018; Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö ELO 2018; TyEL; Verohallinto 2018)

Syntymävuosi 2000, kotikunta Helsinki, ei kirkollisverovelvollinen, tulos ennen YEL-vakuutusmaksua 33 032 €			
	Yrittäjä 1	Yrittäjä 2	Erotus
YEL-työtulo/vuosi	12 576 €	26 500 €	13 924 €
YEL-vakuutusmaksu/vuosi	3 032 €	6 389 €	3 357 €
Tulos	30 000 €	26 643 €	3 357 €
Verot	4 513 €	3 609 €	904 €
Arvio nettoeläkkeestä/vuosi (50 vuoden päästä)	11 688 €	14 916 €	3 228 €

Koska YEL-vakuutusmaksu on verotuksessa kokonaan vähennyskelpoinen, vaikuttaa se verotettavan tuloksen suuruuteen. Yrittäjä 1, jonka tulos ennen YEL-vakuutusmaksua on 33 032 euroa ja YEL-vakuutusmaksu vuodessa on 3 032 euroa, maksaa 30 000 euron tuloksestaan veroja 4 513 euroa. Hänen nettoeläkkeensä 50 vuoden päästä on 11 688 euroa vuodessa ja se sisältää työeläkettä ja kansaneläkettä. Yrittäjä 2, jonka tulos ennen YEL-vakuutusmaksua on 33 032 euroa ja YEL-vakuutusmaksu vuodessa on 6 389 euroa, maksaa 26 643 euron tuloksestaan veroja 3 609 euroa. Hänen nettoeläkkeensä 50 vuoden päästä on 14 916 euroa vuodessa ja se on työeläkettä. Siispä maksamalla YEL-maksua vuodessa 3 357 euroa enemmän veroja tulee maksettavaksi 904 euroa vähemmän ja eläke on 50 vuoden päästä 3 228 euroa enemmän. (taulukko 9.)

Taulukko 10. Yrittäjän YEL-työtulon nostamisen vaikutus eläkkeeseen ja veroihin (Kela 2018; Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö ELO 2018; TyEL; Verohallinto 2018)

Syntymävuosi 2000, kotikunta Helsinki, ei kirkollisverovelvollinen, tulos ennen YEL-maksua 33 032 €	
YEL-vakuutusmaksun korotus/vuosi	3 357 €
Verojen alennus	904 €
Erotus	2 453 €
Eläkkeen korotus/vuosi	3 228 €

Vuosisijoituksella, joka on veroalennuksen huomioimisen jälkeen 2 453 euroa suurempi, saa 50 vuoden päästä 3 228 euroa enemmän eläkettä vuodessa (taulukko 10).

Taulukko 11. Säästäminen/sijoittaminen 50 vuotta 2 453 €/vuosi (JHS-kiinteistöt Oy 2018)

Säästövarat 50 vuoden päästä	122 650 €
Sijoitusvarat 50 vuoden päästä (3 % vuosikorolla)	230 995 €

Jos yrittäjä YEL-työtulon nostamisen sijaan säästäisi summan, hänellä olisi 50 vuoden päästä pääomaa 122 650 euroa. Jos hän sijoittaisi rahan ja saisi siitä 3 prosentin tuoton vuodessa, hänellä olisi 50 vuoden päästä pääomaa verojen huomioimisen jälkeen 230 995 euroa. (taulukko 11.) Helsingin pörssin keskimääräinen vuosituotto 27 vuoden ajalta on 11,2 prosenttia (Kauppalehti 2017). Siispä maltillista 3 prosentin vuosituottoa voidaan pitää realistisena.

Taulukko 12. YEL-vakuutukseen sijoittamisen ja muun sijoittamisen vertailu (Kela 2018; Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö ELO 2018; Verohallinto 2018)

	YEL- vakuutus- maksu/ vuosi	Sijoitus/ vuosi	Arvio netto- eläkkeestä /vuosi (50 vuoden päästä)	Pääoma (50 vuoden päästä)	Pääoman tuotto/vuosi 3 % korolla	Netto- tulot/ vuosi
Yrittäjä 1	3 032 €	2 453 €	11 688 €	230 995 €	4 851€	16 539 €
Yrittäjä 2	6 389 €	0 €	14 916 €	0 €	0 €	14 916 €

Yrittäjän 1, joka vuodessa maksaa YEL-vakuutusmaksua 3 032 euroa ja sijoittaa 2 453 euroa, nettoeläke on 50 vuoden päästä 11 688 euroa vuodessa ja pääoman tuotto verojen jälkeen 4 851 euroa vuodessa, eli yhteensä 16 539 euroa vuodessa. Lisäksi hänellä on pääomaa 230 995 euroa. Yrittäjän 2, joka maksaa YEL-vakuutusmaksua 6 389 vuodessa, nettoeläke on 50 vuoden päästä 14 916 euroa vuodessa ja hänellä on pääomaa 0 euroa. (taulukko 12.)

3.2 Työttömyysturva

Palkansaajan jäädessä työttömäksi hän voi välittömästi ilmoittautua TE-toimistoon työttömäksi työnhakijaksi ja hakea työttömyysetuutta Kelalta. Yrittäjän on toimitettava TE-toimistoon luotettavat tiedot siitä, että yritystoiminta on loppunut tai yrityksessä työllistyminen on päätynyt ja YEL-vakuutus on lakkautettu. Kun TE-toimiston selvitys on valmistunut yrittäjän eduksi, hän voi hakea työttömyysetuutta. Työttömyyskassaan kuulumaton palkansaaja ja yrittäjä voi saada Kelalta peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea. Täyden pe-

ruspäivärahan ja työmarkkinatuen määrä on työttömyyttä edeltävistä tuloista ja YEL-työtu-
lostasta riippumatta 32,40 euroa/päivä. Palkansaaja maksaa työttömyysvakuutusmaksua 1,9
prosenttia bruttopalkastaan ja työnantaja 0,65 prosenttia palkansaajan bruttopalkasta.
Yrittäjä ei maksa työttömyysvakuutusmaksua.

Jos työttömyysetuuden saaja on työttömyyskassan jäsen ja työssäoloehto on täyttynyt jä-
senyyden aikana, on hän oikeutettu ansiopäivärahaan. Ansiopäiväraha muodostuu perus-
osasta ja ansio-osasta. Perusosa on Kelan maksama peruspäiväraha. Palkansaajan an-
sio-osa lasketaan tulojen perusteella ja yrittäjän ansio-osa lasketaan työttömyysvakuutuk-
seen asetetun työtulon perusteella.

Taulukko 13. Palkansaajan ansiopäiväraha 2018 (mukaillen Työttömyyskassojen Yhteis-
järjestö ry 2018)

Kuukausipalkka	2 500,00 €
Kuukausipalkka lomarahojen vähentämisen jälkeen	2 400,00 €
Vähennetään 4,48 %	2 292,48 €
Päiväpalkka (2 292,48 / 21,5)	106,63 €
Päiväraha (32,40 + (0,45 x [106,63 - 32,4]))	65,80 €
Päiväraha kuukaudessa (65,80 x 21,5)	1 414,70 €

Laskettaessa palkansaajan ansio-osaa kuukausipalkasta vähennetään lomarahat sekä la-
kisääteisiä vakuutusmaksuja 4,48 prosentin edestä. Päiväpalkka saadaan jakamalla jäl-
jelle jäävä summa 21,5:llä. Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuk-
sesta. Palkansaajan kuukausipalkan ollessa 2 500 euroa hänen ansiopäivärahansa kuu-
kaudessa on 1 414,70€. (taulukko 13).

Taulukko 14. Yrittäjän ansiopäiväraha 2018 (mukaillen Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö
ry 2018)

Työttömyysvakuutuksen vuosityötulo	30 000,00 €
Päiväpalkka (30 000,00 / 12 / 21,5)	116,28 €
Päiväraha (32,40 + (0,45 x [116,28 - 32,4]))	70,15 €
Päiväraha kuukaudessa (70,15 x 21,5)	1 508,23 €

Yrittäjän päiväpalkka saadaan jakamalla työttömyysvakuutuksen vuosityötulo ensin 12:lla
ja sitten 21,5:llä. Ansio-osa on 45 prosenttia päiväpalkan ja perusosan erotuksesta. Yrittä-
jän työttömyyskassan vuosityötulon ollessa 30 000 euroa hänen ansiopäivärahansa kuu-
kaudessa on 1 508,23 euroa. (taulukko 14.)

Taulukko 15. Työttömyyskassojen jäsenmaksut suhteessa ansiopäivärahaan (mukaillen Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018)

Ansiotulo vuodessa/työttömyysvakuutuksen vuosityötulo 30 000 €				
	Ansiopäiväraha/kk	Ansiopäiväraha/vuosi	Jäsenmaksu/vuosi	Jäsenmaksun osuus ansiopäivärahasta
Palkansaaja	1 414,70 €	16 976,40 €	117,50 €	0,69 %
Yrittäjä	1 508,23 €	18 098,76 €	592,90 €	3,28 %

Yrittäjä saa hieman enemmän ansiopäivärahaa kuin palkansaaja. Yrittäjän työttömyyskassan jäsenmaksu on kuitenkin suhteessa merkittävästi kalliimpi kuin palkansaajan.

(taulukko 15.)

Taulukko 16. Yrittäjän ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksut/vuosi (Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta; Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018)

Ansiotulo/YEL-työtulo & työttömyysvakuutuksen työtulo vuodessa 30 000 €				
	Työttömyysvakuutusmaksu/vuosi	YEL-vakuutusmaksu/vuosi	Työttömyyskassan jäsenmaksu/vuosi	Vakuutusmaksut yhteensä/vuosi
Yrittäjä		7 230,00 €	592,90 €	7 822,90 €
Työnantaja	195 €			195 €
Palkansaaja	570 €		117,50 €	687,5 €

Yrittäjä ei voi asettaa työttömyysvakuutuksen vuosityötuloa korkeammaksi kuin YEL-työtuloa. Siispä voidakseen asettaa työttömyysvakuutuksen vuosityötulon 30 000 euroon yrittäjän YEL-työtulon on oltava vähintään 30 000 euroa vuodessa. Hänelle tulee maksettavaksi YEL-vakuutusmaksua ja työttömyyskassan jäsenmaksua yhteensä 7 822,90 euroa vuodessa. Palkansaaja, jonka ansiotulo on 30 000 euroa vuodessa maksaa työttömyysvakuutusmaksua ja työttömyyskassan jäsenmaksua yhteensä 687,5 euroa vuodessa. Jos työnantajan työttömyysvakuutusmaksu huomioidaan, summaksi tulee 882,5 euroa vuodessa. (taulukko 16.)

3.3 Toimeentuloturva työkyvyttömyysaikana

Yrittäjän ja palkansaajan joutuessa työkyvyttömiksi he ovat oikeutettuja korvaukseen työkyvyttömyyden ajalta. Palkansaajan kymmenen arkipäivää kestävä työkyvyttömyyden korvaus koostuu työnantajan maksamasta palkasta. Yrittäjän korvaus koostuu sairauspäivärahasta. Palkansaaja maksaa sairausvakuutusmaksua 1,53 prosenttia bruttopalkastaan ja yrittäjä 1,70 prosenttia YEL-työtulostaan. Maksu sisältyy ennakonpidätysprosenttiin. Työnantaja maksaa sairausvakuutusmaksua 0,86 prosenttia palkansaajan bruttopalkasta.

Taulukko 17. Yrittäjän ja palkansaajan korvaus 10 päivän työkyvyttömyyden ajalta (Kela 2018)

Ansiotulo/YEL-työtulo kuukaudessa 2 500 €			
	Korvaus sairastumispäivänä	Korvaus seuraavat yhdeksän arkipäivää	Korvaus yhteensä (brutto)
Palkansaaja	$2\,500 / 21,5 = 116,28\text{€}$	$2\,500 / 21,5 * 9 = 1\,046,52\text{€}$	1 162,80 €
Yrittäjä	0 €	$70,10 * 9 = 630,90\text{€}$	630,90 €

Yli kuukauden töissä olleen palkansaajan joutuessa työkyvyttömäksi työnantaja maksaa hänelle täyttä palkkaa sairastumispäivän ja sitä seuraavat yhdeksän arkipäivää. Jos henkilö tienaa 2 500 euroa kuukaudessa, se tarkoittaa, että hän saa kymmeneltä päivältä yhteensä 1 162,80 euroa. Yrittäjän joutuessa työkyvyttömäksi hän ei saa sairastumispäivältä lainkaan tukea. Tämän jälkeen hän saa Kelan maksamaa sairauspäivärahaa 70,10 euroa/päivä, jos hän on vakuuttanut itsensä työtulon 2 500 euroa kuukaudessa mukaan. Sairauspäivärahaa maksetaan maanantaista lauantaihin ja yrittäjälle maksettava korvaus on kymmeneltä päivältä 630,90 euroa. (taulukko 17.) Saadakseen korvauksen yrittäjä ei sinä aikana saa tehdä lainkaan töitä (Kela 2018).

3.4 Vanhempainetuudet

Yrittäjä ja palkansaaja ovat yhtä oikeutettuja vanhempainetuuksiin ja molempien vanhempainpäivärahojen vähimmäismäärä on 24,64 euroa arkipäivältä. Vanhempainpäivärahojen määrät perustuvat ansiotuloihin tai YEL-työtuloon. Lähtökohtaisesti vanhempainpäivärahojen määrän laskentaperusteena käytetään edellisenä vuonna verotuksessa vahvistettuja työtuloja. Jos tulot ovat vuositasolla kasvaneet 20 prosenttia tai enemmän, vanhempainpäivärahat voivat määräytyä niiden saamista edeltävien 6 kuukauden työtulojen mukaan. Koska yrittäjän vanhempainpäivärahat määräytyvät YEL-työtulon mukaan ja yrittäjä

määrittää YEL-työtulonsa itse, yrittäjä, joka on odottava äiti, voi raskausaikanaan nostaa YEL-työtuloaan saadakseen enemmän vanhempainpäivärahaa.

Taulukko 18. YEL-työtulon nostamisen vaikutus vanhempainpäivärahaan (Kela 2018)

	YEL-työtulo 25 000 €/vuosi	YEL-työtulo 30 000 €/vuosi	Erotus
YEL-vakuutusmaksu 6 kk	n. 3 000 €	n. 3 600 €	600 €
Korotettu äitiysraha (56 arkipäivää)	4 206 €	5 047 €	841 €
Äitiysraha (49 arkipäivää)	2 863 €	3 435 €	572 €
Vanhempainraha (158 arkipäivää)	9 230 €	11 076 €	1 846 €
Päiväraha yhteensä	16 299 €	19 558 €	3 259 €

Saadakseen vanhempainpäivärahaa päivärahakautta edeltävien 6 kuukauden tulojen mukaan yrittäjän, jonka YEL-työtulo on ollut 25 000 euroa vuodessa, on nostettava YEL-työtulo vähintään 30 000 euroon vuodessa. Silloin odottava äiti, joka tulee itse käyttämään sekä äitiysvapaan että vanhempainvapaan, maksaa 6 kuukauden ajalta YEL-vakuutusmaksua 600 euroa enemmän ja saa äitiysvapaan ja vanhempainvapaan ajalta tukea yhteensä 3 259 euroa enemmän (taulukko 18).

4 Pohdinta

4.1 Johtopäätökset

Palkansaajan sosiaaliturvan mahdollistavien vakuutusmaksujen maksuprosentit on määritelty laissa ja työnantajalla ja palkansaajalla on velvollisuus noudattaa niitä. Yrittäjän YEL-työtulon asettamista koskeva ohjeistus on osa yrittäjän eläkelakia, mutta käytännössä siitä voi poiketa. Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien vertailusta ilmeni, että yrittäjän sosiaaliturva ylittää lähes palkansaajan sosiaaliturvan tasolle, kun hän vakuuttaa itsensä ohjeistuksen mukaan. Se tarkoittaa pienituloisillakin monen tuhannen euron vakuutusmaksuja vuodessa, eikä kaikilla välttämättä ole siihen varaa. Jos yrittäjä, joka on pienituloinen ja vakuuttanut itsensä YEL:n alarajan tuntumaan, nostaisi YEL-työtuloaan, hänellä jäisi entistä vähemmän rahaa elämiseen. Hyvin tienaaavalla yrittäjällä on mahdollisuus valita YEL-vakuutukseen sijoittamisen ja muun sijoittamisen välillä. Sosiaaliturvien vertailusta kävi ilmi, että yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien vähimmäistasot ovat samat.

Tarkasteltaessa työtapaturmaturvia huomattiin, että työnantajalla on lakisääteinen velvollisuus vakuuttaa työntekijänsä työtapaturman ja ammattitaudin varalta. Työnantaja kustantaa vakuutuksen kokonaisuudessaan. Yrittäjälle vakuutus on vapaaehtoinen.

Vertailtaessa eläketurvia huomattiin, että Kela tukee yhtä lailla yrittäjiä kuin palkansaajia, joilla työeläkettä on kertynyt vähän. Siispä he ovat vähimmäiseläkkeen saamisen osalta samassa asemassa. Paremman eläkkeen saaminen vaatii suuria vakuutusmaksuja ja yrittäjän ja palkansaajasta maksettavien eläkemaksujen ollessa samansuuruisia heidän eläkkeensä ovat suunnilleen samansuuruisia. Tarkasteltaessa YEL-työtulon nostamisen vaikutusta eläkkeeseen kävi ilmi, että suurempaan YEL-vakuutusmaksuun panostamisen sijaan yrittäjän on kannattavampaa sijoittaa raha maltillisella riskillä. Alhaisellakin tuotto prosentilla sijoitus on eläkesäästämisen näkökulmasta järkevämpi kuin suurien YEL-vakuutusmaksujen maksaminen.

Vertailtaessa työttömyysturvaa huomattiin, että TE-toimisto vaatii yrittäjältä palkansaajaan verrattuna enemmän toimenpiteitä työttömyysetuuden saamisen oikeuttamiseksi. Etuuden saamisen osalta yrittäjän asema palkansaajaan verrattuna on näin ollen riippuvainen siitä, kuinka kauan TE-toimiston selvitykseen menee. Päivärahan ja työmarkkinatuen määrä on riippumaton työttömän työttömyyttä edeltävistä tuloista/YEL-työtulosta. Siispä näiden työttömyysetuuksien määrän osalta palkansaaja ja yrittäjä ovat samassa asemassa siitä huo-

limatta, että yrittäjä ei maksa työttömyysvakuutusmaksua. Koskien ansiosidonnaista työttömyysetuutta yrittäjän on saman ansiosidonnaisen päivärahan saamiseksi maksettava huomattavasti suurempaa työttömyyskassan jäsenmaksua kuin palkansaajan.

Vertailtaessa toimeentuloturvaa työkyvyttömyysaikana ilmeni, että yrittäjän omavastuu aika on palkansaajaan verrattuna lyhyempi koskien sairauspäivärahan saamista. Yrittäjä saa sairauspäivärahaa sairastumispäivän jälkeisestä päivästä lähtien ja palkansaaja vasta kymmenen arkipäivän jälkeen. Siitä huolimatta yrittäjän, jonka YEL-työtulo on asetettu ohjeistuksen mukaan, rahallinen korvaus kymmenen päivän työkyvyttömyyden ajalta on lähes puolet vähemmän kuin palkansaajaan. Tämä johtuu työnantajan velvollisuudesta maksaa palkansaajalle palkkaa omavastuuajan. Siispä palkansaajan huomattavasti parempi toimeentulo työkyvyttömyyden sattuessa muodostuu työnantajan taakaksi. Koska yrittäjällä yleensä ei ole korvaavaa työntekijää, on hänellä harvoin liiketoiminnan ylläpitämiseksi mahdollisuus olla useaa päivää tekemättä töitä. Näin ollen on realistisempaa, että yrittäjä saa osasairauspäivärahaa, joka on puolet sairauspäivärahan määrästä.

Vanhempainetuuksia vertailtaessa huomattiin, että yrittäjä ja palkansaaja ovat samassa asemassa koskien vanhempainpäivärahojen vähimmäismääriä ja oikeutta niiden saamiseen. Palkansaajan vanhempainpäivärahat lasketaan edellisvuoden tulojen perusteella. Halutessaan yrittäjä, joka on odottava äiti, voi raskauden aikana vaikuttaa vanhempainpäivärahojensa määrään nostamalla YEL-työtuloaan viimeistään puoli vuotta ennen päivärahakauden alkamista.

4.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksessa sosiaaliturva käsittää osa-alueet, joita on käsitelty. Tutkimuksessa on käytetty lukemia, jotka koskevat vuotta 2018. Osassa laskelmia on käytetty eläkevakuutusyhtiöiden laskureita, joiden luotettavuus rajoittuu olosuhteiden muuttumattomuuteen. Monimutkaisuuden vuoksi verotusta ei vertailussa ole pääasiassa huomioitu. Työnantajan lakisääteisistä vakuutusmaksuista ryhmähenkivakuutusta ei ole käsitelty siksi, että se koskee vakuutetun lähipiiriä eikä vakuutettua itseään.

4.3 Kehittämissuhteet

Vaikka ei voida olettaa, että kaikki yrittäjät tietäisivät, kuinka heidän sosiaaliturvansa korreloi YEL-työtulon kanssa, he kuitenkin ovat tietoisia YEL-työtulonsa tasosta ja YEL-vakuutusmaksunsa määrästä. Palkansaajan sosiaaliturvan mahdollistavat vakuutusmaksut

kustantaa suurimmaksi osaksi työnantaja, eikä palkansaajalla välttämättä ole käsitystä näiden vakuutusmaksujen määristä.

Taulukko 19. Työnantajan lakisääteiset vakuutusmaksut (mukaihen Suomen Yrittäjät ry 2018)

Kuukausipalkka 2 500 €					
Lakisääteiset vakuutusmaksut	Työnantajan maksu-% bruttopalkasta	Työnantajan maksu	Palkansaajan maksu-% bruttopalkasta	Palkansaajan maksu	Yhteensä
TyEL-maksu	18,95 %	473,75 €	6,35 %	158,75 €	632,50 €
Työttömyysvakuutusmaksu	0,65 %	16,25 €	1,9 %	47,50 €	63,75 €
Työtapaturmavakuutusmaksu	1 %	25,00 €	-	-	25,00 €
Sairausvakuutusmaksu	0,86 %	21,50 €	-	-	21,50 €
Yhteensä	21,46 %	536,50 €	8,25 %	206,25 €	742,75 €

Kuukaudessa 2 500 euroa tienavaan palkansaajan vakuutusmaksuista, jotka yhteensä ovat 742,75 euroa, työnantaja kustantaa 536,50 euroa ja palkansaaja 206,25 euroa (taulukko 19). Laskelmassa ei ole huomioitu vakuutetun sairausvakuutusmaksua siksi, että työnantaja ei pidätä sitä palkasta vaan se sisältyy palkansaajan ennakonpidätysprosenttiin.

Taulukko 20. Esimerkki palkkalaskelmasta

Kuukausipalkka 2 500 €	
TyEL-maksu	- 158,75 €
Työttömyysvakuutusmaksu	- 47,50 €
Palkka vähennysten jälkeen	2 293,75 €

Kuukaudessa 2 500 euroa tienava palkansaaja näkee palkkalaskelmastaan, että TyEL-maksua on pidätetty 158,75 euroa ja työttömyysvakuutusmaksua 47,50 euroa (taulukko 20). Siitä ei ilmene, että pidätettyjen summien lisäksi työnantaja maksaa palkansaajasta vakuutusmaksuja 536,50 euron edestä.

Taulukko 21. Palkkalaskelmaehdotus

Kuukausipalkka 3036,50 €	
TyEL-maksu	– 632,50 €
Työttömyysvakuutusmaksu	– 63,75 €
Työtapaturma ja ryhmähenkivakuutusmaksu	– 25,00 €
Sairausvakuutusmaksu	– 21,50 €
Palkka vähennysten jälkeen	2 293,75

Jos palkkalaskelmalla palkaksi ilmoitettaisiin summa, joka sisältäisi työnantajan vakuutusmaksut, palkansaajalla olisi huomattavasti parempi kuva työnantajan häneen kohdistuvista kustannuksista. Palkasta pidätettävät vakuutusmaksut sisältäisivät sekä työnantajan että palkansaajan osuudet ja palkka vähennysten jälkeen olisi sama kuin taulukossa 20. (taulukko 21.)

4.4 Opinnäytetyön ja oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyön aihe kiinnosti minua, koska työskentelen sekä kahden yrittäjän alaisena, että pienyrittäjien parissa. Lisäksi olin havainnoinut, että monet palkansaajat eivät ole tietoisia työnantajien kustantamien heihin kohdistuvien sivukulujen määrästä. Pidin aihetta myös ajankohtaisena, koska olin huomannut, että yhä useampi yrittäjä halusi alentaa YEL-työtuloaan ja säästää tai sijoittaa rahat muulla tavalla.

Teoreettisen viitekehyksen työstäminen vaati paneutumista moniin toisiinsa liittymättömiin osa-alueisiin, mikä oli suhteellisen työlästä. Aikaa vievää oli tekstin uudelleen muotoilu niin, että sen taso ja tarkoituksenmukaisuus pysyi samana kuin lähteessä. Opinnäytetyön rakenteen muodostaminen tuotti haasteita, koska yrittäjällä YEL-vakuutus vaikuttaa monien eri sosiaaliturvan osa-alueeseen. Yrittäjän ja palkansaajan sosiaaliturvien vertailussa laskelmien tekeminen oli mielenkiintoista ja mukavaa vaihtelua kirjoittamiseen.

Opinnäytetyön tekeminen oli suurimmaksi osaksi antoisaa. Tiesin aiemmin suhteellisen vähän Suomen sosiaaliturvajärjestelmästä ja sen tutkiminen oli yllättävän mielenkiintoista. Toivon, että tämä opinnäytetyö lisäisi palkansaajien keskuudessa tietoisuutta työnantajan sivukuluista sekä auttaisi yrittäjää päätöksissä koskien YEL-vakuutusta.

Lähteet

Eläketurvakeskus 2018. Yhä useampi aloittava yrittäjä eläkevakuuttaa minimin mukaan.

Luettavissa:

<https://www.etk.fi/tiedote/yha-useampi-aloittava-yrittaja-elakevakuuttaa-minimin-mukaan/>.

Luettu: 14.10.2018.

Eläketurvakeskus 2018. Yrittäjän vakuutus perustuu YEL-työtuloon. Luettavissa:

<https://www.etk.fi/elakejarjestelmat/elaketurva/elaketurvan-kattavuus-ja-vakuuttaminen/yel-yrittajat/>. Luettu: 15.9.2018.

Fondia 2018. Tapaturmavakuutusmaksu. Luettavissa:

<https://virtuallawyer.fondia.com/fi/articles/tapaturmavakuutusmaksu>. Luettu: 20.10.2018.

Fondia 2018. Työeläkemaksu. Luettavissa:

<https://virtuallawyer.fondia.com/fi/articles/tyoelakemaksu>. Luettu: 17.10.2018.

JHS-Kiinteistöt Oy 2018. Korkoa korolle – Laskuri. Luettavissa:

<https://sijoitusasunnot.com/korkoa-korolle-laskuri/>. Luettu: 5.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Elämässä mukana – muutoksissa tukena. Luettavissa:

<https://www.kela.fi/kela-lyhyesti>. Luettu: 12.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Erityisäitiysraha. Luettavissa:

<https://www.kela.fi/erityisaitiysraha>. Luettu: 19.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Isyysraha. Luettavissa:

<https://www.kela.fi/isyysraha>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Kansaneläkkeen määrä ja maksaminen. Luettavissa:

<https://www.kela.fi/kansanelake-maara-ja-maksaminen>. Luettu: 15.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Kelan tuet. Luettavissa:

<https://www.kela.fi/kelan-tuet>. Luettu: 12.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Kun saat töitä. Luettavissa:

<https://www.kela.fi/soviteltu-tyottomyysetuus>. Luettu: 25.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Mikä on työssäoloehto? Luettavissa:
<https://www.kela.fi/mika-on-tyossaoloehto>. Luettu: 25.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Oikeus työttömyysetuuteen. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/oikeus-tyottomyysetuuteen>. Luettu: 25.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Osasairauspäiväraha. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/osasairauspaivaraha>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Osasairauspäivärahan määrä. Luettavissa:
https://www.kela.fi/osasairauspaivaraha_maara. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Rahoitus. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/rahoitus>. Luettu: 18.10.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Sairauspäiväraha. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/sairauspaivaraha>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Sairauspäivärahan määrä. Luettavissa:
https://www.kela.fi/sairauspaivaraha_maara. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Sairauspäivärahan verotus. Luettavissa:
https://www.kela.fi/sairauspaivaraha_verotus. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Työmarkkinatuki. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/tyomarkkinatuki>. Luettu: 25.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Työntekijän ja yrittäjän sairausvakuutusmaksut. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/tyonantajat-tyontekija-yrittaja-sairausvakuutusmaksu>.
Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Työttömyysetuuden verotus. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/tyottomyysetuuden-verotus>. Luettu: 25.9.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Vanhempainpäiväraha työntekijälle. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/vanhempainpaivarahat-tyontekijalle>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Vanhempainpäivärahat yrittäjälle. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/vanhempainpaivarahat-yrittajalle>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Vanhempainpäivärahat. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/vanhempainpaivarahat>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Vanhempainpäivärahojen määrä. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/vanhempainpaivarahat-maara-ja-maksaminen>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Vanhempainraha. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/vanhempainraha>. Luettu: 10.11.2018.

Kansaneläkelaitos 2018. Äitiysraha. Luettavissa:
<https://www.kela.fi/aitiysraha>. Luettu: 10.11.2018.

Kauppalehti 2017. Helsingin pörssin vuosi oli pitkän aikavälin vertailussa keskitasoa – Kuudes lihava vuosi peräkkäin. Luettavissa:
<https://www.kauppalehti.fi/uutiset/helsingin-porssin-vuosi-oli-pitkan-aikavalin-vertailussa-keskitasoa-kuudes-lihava-vuosi-perakkain/2e9d6b1b-cdc5-3e4a-8099-b8db604f3e59>.
Luettu: 11.11.2018.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2018. YEL-maksu. Luettavissa:
<https://www.ilmarinen.fi/yrittaja/yrittajan-elakevakuutus/yel-maksut/>. Luettu: 13.11.2018.

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen 2018. Yrittäjän sosiaaliturva. Luettavissa:
<https://www.ilmarinen.fi/yrittaja/yrittajan-sosiaaliturva/>. Luettu: 12.9.2018.

Laki työnantajan sairausvakuutusmaksusta 771/2016 4, 5 §

Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta 555/1998

4 luku 12 §

6 luku 18 §

Lakivälitys Oy 2018. Sairausajan palkka. Luettavissa:
<https://www.lakivalitys.fi/sairausajan-palkka>. Luettu: 18.10.2018.

Minilex 2018. Työntekijän velvollisuudet sairauslomalla. Luettavissa:
<https://www.lakivalitys.fi/sairausajan-palkka>. Luettu: 18.10.2018.

Minilex 2018. Työsopimuksen tekeminen. Luettavissa:

<https://www.minilex.fi/a/ty%C3%B6sopimuksen-tekeminen>. Luettu 10.11.2018.

Omapaja Oy 2018. Kevytyrittäjän työttömyysturva vuoden 2018 alusta lähtien.

Luettavissa: <https://omapaja.fi/kevytyrittajan-tyottomyysturva-vuoden-2018-alusta-lahtien/>.

Luettu 25.9.2018

Sairausvakuutuslaki 1224/2004 18 luku 4, 5 §

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. Eläketurva. Luettavissa:

<https://stm.fi/elaketurva>. Luettu: 15.9.2018.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. Toimeentulo. Luettavissa:

<https://stm.fi/toimeentulo>. Luettu 14.9.2018.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2018. Työeläke. Luettavissa:

<https://stm.fi/toimeentulo/tyoelake>. Luettu: 15.9.2018.

Suomen palkanlaskenta Oy 2018. Työtaturmavakuutus. Luettavissa:

https://www.palkkaus.fi/cms/article/tyotaturmavakuutus_2016. Luettu: 20.10.2018.

Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa 2018. Milloin yrittäjä, yrittäjän perheenjäsen, osakas on työtön. Luettavissa:

<https://syt.fi/yrittajan-tyottomyysturva/jos-jaat-tyottomaksi/milloin-yrittaja-on-tyoton/>.

Luettu: 25.9.2018.

Suomen Yrittäjät ry 2018. Tärkeitä lukuja 2018. Luettavissa:

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/tyonantajan-abc/tyonantajamaksut/tarkeita-lukuja-2018-566541>. Luettu: 25.9.2018.

Suomen Yrittäjät ry 2018. Yrittäjän sairauspäiväraha. Luettavissa:

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/yrittajan-sosiaaliturva/yrittajan-toimeentuloturva/tyokyvottomyys/yrittajan>. Luettu: 19.11.2018.

Tapaturmavakuutuskeskus 2018. Vakuutusmaksut. Luettavissa:

<http://www.tvk.fi/tyotaturma-ja-ammattitautivakuutus/vakuuttaminen/vakuutusmaksut/>.

Luettu: 20.10.2018.

Tilastokeskus 2018. Työ- ja virkasuhteiden yleisin ansio 2 600 euroa kuukaudessa vuonna 2017. Luettavissa:
https://www.stat.fi/til/pr/2017/pr_2017_2018-09-13_tie_001_fi.html. Luettu: 11.11.2018.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Aktiivimalli – usein kysyttyjä kysymyksiä. Luettavissa:
<http://toimistot.te-palvelut.fi/uusimaa/aktiivimalli>. Luettu: 25.9.2010.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Miten saat työttömyysetuutta? Luettavissa:
http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/jos_jaat_tyottomaksi/tyottomyysturva/tyottomyysetus/index.html. Luettu: 25.9.2018.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Starttiraha - aloittavan yrittäjän tuki. Luettavissa:
http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html. Luettu: 25.9.2018.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Työttömyysturva. Luettavissa:
http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/jos_jaat_tyottomaksi/tyottomyysturva/index.html. Luettu: 25.9.2018.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2018. Yrittäjä ja työttömyysturva. Luettavissa:
http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonhakijalle/jos_jaat_tyottomaksi/tyottomyysturva/yrittaja_tyottomyysturva/index.html. Luettu: 25.9.2018.

Työeläkelakipalvelu 2018. Vakuutusmaksukorko-aikasarja. Luettavissa:
https://www.tyoelakelakipalvelu.fi/telp-publishing/vepa/document.faces?document_id=307742. Luettu: 10.11.2018.

Työeläkevakuuttajat TELA ry 2018. Erilaiset työeläkevakuuttajat. Luettavissa:
https://www.tela.fi/erilaiset_vakuuttajat. Luettu: 15.9.2018.

Työeläkevakuuttajat TELA ry 2018. Työeläkkeiden rahoitus. Luettavissa:
https://www.tela.fi/tyoelakkeiden_rahoytus. Luettu: 15.9.2018.

Työntekijän eläkelaki 395/2006
10 luku 141, 152 §

Työsopimuslaki 55/2001 2 luku 11 §

Työtäpaturma- ja ammattitautilaki 459/2015

1 luku 3 §

24 luku 188 §

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018. Ansiopäivärahan suuruus. Luettavissa:
https://www.tyj.fi/fin/ansiopaivaraaha/paivarahan_suuruus/. Luettu: 25.9.2018.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018. Ansiopäivärahan verotus. Luettavissa:
https://www.tyj.fi/fin/ansiopaivaraaha/paivarahan_suuruus/ansiopaivaraahan_verotus/.
Luettu: 25.9.2018.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018. Rahoitus. Luettavissa:
<http://www.tyj.fi/fin/tyottomyyskassat/rahoitus/>. Luettu: 25.9.2018.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018. Työttömyyskassat. Luettavissa:
<http://www.tyj.fi/fin/tyottomyyskassat/>. Luettu: 25.9.2018.

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry 2018. Yrittäjän päivärahan suuruus. Luettavissa:
https://www.tyj.fi/fin/ansiopaivaraaha/yrittajan_ansiopaivaraaha/yrittajan_paivarahan_suuruus/. Luettu: 25.9.2018.

Työttömyysvakuutusrahasto 2018. Työttömyysvakuutusmaksut. Luettavissa:
<https://tvr.fi/fi/tyonantajat/yritys-tai-yhteiso2/tyottomyysvakuutusmaksut2/>.
Luettu: 25.9.2018.

Verohallinto 2018. Eläketulon verotus. Luettavissa:
<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48865/el%C3%A4ketulon-verotus/>. Luettu: 15.9.2018.

Verohallinto 2018. Sairausvakuutusmaksu. Luettavissa:
<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48793/sairausvakuutusmaksu/>.
Luettu: 18.10.2018

Verohallinto 2018. Tulonhankkimiskulut ansiotuloista. Luettavissa:
<https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48490/tulonhankkimiskulut-ansiotuloista/>. Luettu: 15.11.2018.

Verohallinto 2018. Yrittäjän eläketurva. Luettavissa:

[https://www.vero.fi/yriytykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/yrityk-
jan_elaketurv/](https://www.vero.fi/yriytykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/yritys_tyonantajana/yrityk-
jan_elaketurv/). Luettu: 15.9.2018.

Yrittäjän eläkelaki 1272/2006

2 luku 3, 4 §

9 luku 102, 112, 115 §

12 luku 143 §

Liitteet

Liite 1. Lyhenneluettelo

Kela	Kansaneläkelaitos
TE-toimisto	Työ- ja elinkeinotoimisto
TyEL	Työntekijän eläkelaki 395/2006
YEL	Yrittäjän eläkelaki 1272/2006